

ΤΟ ΖΑΓΟΡΙ ΜΑΣ

ΜΗΝΙΑΙΑ ΕΚΔΟΣΗ

ΙΣΤΟΡΙΚΗΣ & ΛΑΟΓΡΑΦΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ ΖΑΓΟΡΙΟΥ

Σίνα 4, 454 44 ΙΩΑΝΝΙΝΑ, Τηλ.: 26510 - 74000 ΦΑΞ: 26510 - 79286 - tozagorimas@gmail.com

Διαβάζεται από 2.000 οικογένειες Ζαγορίσιων στην Ελλάδα και σ' όλον τον κόσμο

ΕΤΟΣ
ΤΕΣΣΑΡΑΚΟΣΤΟ ΔΕΥΤΕΡΟ
ΑΡ. ΦΥΛΛΟΥ 483
ΜΑΡΤΙΟΣ -
ΙΟΥΝΙΟΣ 2020

ΚΩΔΙΚΟΣ 2571

Η ΜΕΤΑ ΚΟΡΟΝΟΪΟ ΕΠΟΧΗ

Το σημερινό τεύχος του Περιοδικού μας κυκλοφορεί με καθυστέρηση 4 μηνών (το τελευταίο ήταν εκείνο του Γενάρη-Φλεβάρη). Την Άνοιξη φέτος τη χάσαμε λόγω κορονοϊού. Ήταν μια Άνοιξη «πικρή». Ας ελπίσουμε το Καλοκαίρι να μην είναι «μαύρο» και το Φθινόπωρο βαρύ φαρμακωμένο κατά το γνωστό Ζαγορίσιο τραγούδι της Φραγκούλαινας.

Ήταν να το ζήσουμε κι αυτό! Μια αναπάντεχη εισβολή ενός αόρατου εχθρού και το επακόλουθο αυτής μια τρίμηνη σχεδόν Καραντίνα, (ο όρος προέρχεται από τα Ιταλικά *guarantina*, που σημαίνει σαρανταήμερο). Ένα σαρανταήμερο απομόνωσης, κλεισούρας και προφύλαξης. Τόσο κρατούσε παλιά η λεχωνιά των γυναικών μετά τον τοκετό.

Μια πανδημία που θα αποτελέσει τομή για την εποχή μας την ευάλωτη, την ανοχύρωτη και την απερίσκεπτη. Από εδώ και πέρα τίποτε ίσως δεν θα είναι το ίδιο όπως πριν, έτσι που να μιλάμε για την εποχή π.κ. (προ κορονοϊού) και την άλλη μ.κ. (μετά κορονοϊού) όπως λέμε π.Χ. και μ.Χ.

Μετά το πέρασμα (αν πέρασε) της πανδημίας, ευαγγελιζόμαστε επιστροφή στην «κανονικότητα». Ποια όμως θα είναι αυτή η «κανονικότητα» κι αν είναι αυτή που βιώσαμε μέχρι σήμερα καλύτερα να μην έρθει, γιατί ήταν μια κανονικότητα κίβδηλη και ασυλλόγιστη. Κι αν δεν πάρουμε το μάθημα και δεν τα αλλάξουμε όλα, θα ζήσουμε πολλές πανδημίες πολλών ειδών.

Στο τελευταίο προ κορονοϊού πρωτοσέλιδο του Περιοδικού μας, γράφαμε για τα «άδεια χωριά μας» και σε λίγες μέρες, ώ του θαύματος, άδειασαν και νέκρωσαν όλες οι πόλεις κι οι χώρες του κόσμου από το φόβο του θανάτου. Ένας κόσμος χπισμένος πάνω στον εγωισμό και στην απληστία κατέρρευσε παταγωδώς και μαζί του ένας τρόπος ζωής κι ένα συγκεκριμένο παραγωγικό μοντέλο ανάπτυξης χωρίς αρμούς και λογική, απάνθρωπο θα λέγαμε.

Εμβληματική η εύστοχη παραλλαγή του περίφημου πίνακα του μεγάλου ζωγράφου Νικηφόρου Λύτρα «Το φίλημα», όπου τα ερωτευμένα παιδιά φιλιούνται, τώρα, φορώντας μάσκες λόγω κορονοϊού...

Η πανδημία του κορονοϊού ίσως και το ευχόμαστε να γίνει απτία να κοπάσουμε Τι κάναμε και Πού πάμε, υιοθετώντας στην Ελλάδα τουλάχιστον ένα μοντέλο ανάπτυξης που ερήμωσε την ύπαιθρο κι έκανε τις πόλεις αβιώτες.

Σχολιάζοντας αυτό το τελευταίο πρωτοσέλιδο του Περιοδικού μας η φίλη Λουκία Τζάλλα του ιστορικού «Ηπειρωτικού Αγώνα», όπως συχνά κάνει και την ευχαριστούμε γράφει: «Σκέφτομαι πως αυτή η επιδρομή του κορονοϊού να είναι μια καλή ευκαιρία ο κόσμος να ξαναγυρίσει στα χωριά μας, να

ασχοληθεί με την καλλιέργεια της γης και με όλα εκείνα που μας προσέφερε η μάνα γη. Ίσως και να μας εκδικείται που την εγκαταλείψαμε».

Σωστές κουβέντες κι από το στόμα της και στου Θεού τ' αυτί, αλλά νομίζουμε πως είναι μια αργά για δάκρυα.

Σε άλλη σελίδα του περιοδικού μας αναδημοσιεύουμε από τον ίδιο «Ηπειρωτικό Αγώνα» ένα ωραίο κείμενο του φίλου και συνεργάτη για κάποια χρόνια στον πρωτογενή τομέα Γ.Π. (Γιώργου Αηπλιώτη) με τίτλο: «Η Ελληνική Γεωργία η μόνη

σταθερή αξία». Θέσεις και απόψεις που μας βρίσκουν απόλυτα σύμφωνους.

Δυστυχώς όμως εμείς εδώ στην Ελλάδα βασιστήκαμε στην μονοκαλλιέργεια του τουρισμού όλα αυτά τα χρόνια που απεδείχθη λίγο ανθεκτικός στην κρίση.

Ακόμη σε άλλη σελίδα του Περιοδικού μας αναδημοσιεύουμε από το καλό οικολογικό περιοδικό «Εν αιθρία» (με το οποίο χρόνια ανταλλάσσουμε τα περιοδικά μας), άρθρο με τίτλο: «Η σχέση της οικολογίας και των πανδημιών» μιας Γαλλίδας δημοσιογράφου.

Τελειώνουμε με την ευχή να έχουμε ένα καλοκαίρι και φθινόπωρο χωρίς άλλες περιπέτειες και πανδημίες!

Εμείς πάντως συνεχίζουμε. Ως τότε θα εξαρτηθεί από τους Ζαγορίσιους και τους συνδρομητές μας!

B.T.

Υ.Γ. Το πρωτοσέλιδο του τελευταίου τεύχους μας «σχολιάστηκε» (τρόπος του λέγειν) από κάποιον άλλον, άλλου είδους αυτός, ανώνυμος, μάλλον (ψευδωνύμως). Ο εν λόγω «Ελληναράς» που ντρέπεται να υπογράψει με τ' όνομά του, μας κατηγορεί ούτε λίγο ούτε πολύ σαν πράκτορες του Ερντογάν, που θέλουμε να γεμίσουμε το Ζαγόρι πρόσφυγες μουσουλμάνους. Ο ρατσισμός, όπως ο βήχας και το χρέμα, δεν κρύβεται. Οι Ζαγορίσιοι όμως διαχρονικά ήταν μετανάστες και κοσμοπολίτες που δεν έχουν σχέση με το ρατσισμό που συχνά γίνεται κορονοϊοφασισμός, όπως στην προκειμένη περίπτωση. Γι' αυτό αρνούμαι να πιστέψω πως το ανώνυμο αυτό εξάμβλωμα γράφτηκε από Ζαγορίσιο! Όποιος όμως έχει κάτι να προσάψει στο περιοδικό «Το Ζαγόρι μας» που εδώ και πάνω από 40 χρόνια αρδεύει και τιμά την ιστορία του Ζαγοριού να το κάνει με λίγο λεβεντιά βάζοντας φαρδιά πλατιά την υπογραφή του κάτω κι από το λιβελογράφημα. Γκέκε;

B.T.

Η ΣΧΕΣΗ ΤΗΣ ΟΙΚΟΛΟΓΙΑΣ ΚΑΙ ΤΩΝ ΠΑΝΔΗΜΙΩΝ

Η καταστροφή της φύσης υπεύθυνη για τις πανδημίες

Με αφορμή την πανδημία του Κορωνοϊού πλήθος επιστημονικών εργασιών και άρθρων του διεθνούς τύπου παραθέτουν στοιχεία, σύμφωνα με τα οποία η ολοένα αυξανόμενη απώλεια βιοτόπων και βιοποικιλότητας στον πλανήτη είναι εκείνη που πιθανότατα ευκολύνει τη μεταφορά παθογόνων για τον άνθρωπο οργανισμών, οδηγώντας σε επιδημίες, που στο μέλλον ενδέχεται να γίνουν ανεξέλεγκτες.

Μόνη λύση η προστασία της άγριας ζωής και των ενδιαιτημάτων της.

Δημοσιεύουμε στη συνέχεια αποκαλυπτικό άρθρο της Sonia Shah.

Ακόμα και στον 21^ο αιώνα, οι παλιές «θεραπείες» θεωρούνται από τις αρχές ως το καλύτερο μέσο, για να καταπολεμηθεί η επιδημία, που οφείλεται στον κορωνοϊό: εκατοντάδες εκατομμύρια άτομα υφίστανται περιορισμούς στις μετακινήσεις τους. Μήπως όμως έχει φθάσει η στιγμή να αναρωτηθούμε γιατί πανδημίες διαδέχονται η μια την άλλη με ολοένα ταχύτερο ρυθμό;

Ήταν άραγε ένας παγκόσμιος; Μια νυχτερίδα; Ή μήπως ένα φίδι, όπως ακούστηκε αρχικά, για να διαφυστεί στη συνέχεια η ειδηση; Βρισκόμαστε μπροστά σε ένα αγώνα δρόμου, για να ενοχοποιηθεί το άγριο ζώο που ευθύνεται για αυτόν τον κορωνοϊό, ο οποίος επισήμως αποκαλείται SARS-CoV-2 και έχει πιάσει στην παγίδα του COVID-19, της ασθένειας που προκαλεί, αρκετές εκατοντάδες εκατομμύρια άτομα, σε καραντίνα ή πίσω από ζώνες υγειονομικού περιορισμού.

Όσο κι αν η διαλεύκανση αυτού του μυστηρίου αποτελεί ζήτημα πρωταρχικής σημασίας, παρόμοιες υποθέσεις μας εμποδίζουν να δούμε ότι η ολοένα πιο ευάλωτη θέση μας απέναντι στις πανδημίες έχει μια πολύ βαθύτερη αιτία: την εντεινόμενη καταστροφή των ενδιαιτημάτων της άγριας ζωής.

Από το 1940, εκατοντάδες παθογόνα μικρόβια έχουν κάνει την εμφάνιση ή την επανεμφάνισή τους σε περιοχές όπου, μερικές φορές, δεν είχαν ποτέ παρατηρηθεί μέχρι εκείνη τη στιγμή. Χαρακτηριστικές είναι οι περιπτώσεις του

Ιού της Ανθρώπινης Ανοσολογικής Ανεπάρκειας (HIV), του Έμπολα στη Δυτική Αφρική ή του Ζίκα στην αφρικανική ήπειρο. Η πλειονότητα τους (60%) είναι ζωικής προέλευσης. Ορισμένοι ιοί προέρχονται από οικόσιτα ή εκτρεφόμενα ζώα, όμως οι περισσότεροι (πανω από τα δύο τρίτα) μεταδόθηκαν από άγρια ζώα.

Ωστόσο, τα ζώα δεν φέρουν την παραμικρή ευθύνη. Παρ' όλα τα άρθρα που, με τη βοήθεια πλήθους φωτογραφιών, υποδεικνύουν ως αφετηρία των καταστροφικών επιδημιών την άγρια πανίδα, είναι λάθος να πιστεύουμε ότι τα ζώα είναι σε μεγάλο βαθμό προσβεβλημένα από θανατηφόρους παθογόνους οργανισμούς έτοιμους να μας μολύνουν. Στην πραγματικότητα, η πλειονότητα των μικροβίων ζει μέσα στον οργανισμό των ζώων χωρίς να τους προσβούν το παραμικρό κακό. Το πρόβλημα βρίσκεται αλλού: με την ξέφρενη αποδάσωση, αστικοποίηση και εκβιομηκάνιση,

προσφέραμε στα μικρόβια τον τρόπο να φτάσουν μέχρι το ανθρώπινο σώμα και να προσαρμολογούνται σε αυτό.

Η καταστροφή των οικοτόπων απειλεί με εξαφάνιση μεγάλο αριθμό ειδών, στα οποία περιλαμβάνονται και ορισμένα φαρμακευτικά φυτά και ζώα, στα οποία ανέκαθεν στηριζόταν η φαρμακοποιία μας. Όσο για τα είδη που επιβιώνουν, η μόνη τους επιλογή είναι να αρκεστούν στα περιο-

Της Sonia Shah

ρισμένα απομεινάρια των οικοτόπων, που τους αφήνουν οι άνθρωποι δραστηριότητες. Το αποτέλεσμα είναι ότι αυξάνεται η πιθανότητα στενών και επαναλαμβανόμενων επαφών με τον άνθρωπο, οι οποίες επιτρέπουν στα μικρόβια να εισχωρήσουν στο σώμα μας και, από ακίνδυνοι οργανισμοί, να μετατραπούν σε φονικούς παθογόνους οργανισμούς.

Ο Έμπολα αποτελεί χαρακτηριστική περίπτωση. Μια μελέτη που πραγματοποιήθηκε το 2017 αποκάλυψε ότι οι εμφανίσεις αυτού του ιού, του οποίου η προέλευση εντοπίστηκε σε διάφορα είδη νυχτερίδας, είναι συχνότερες στις ζώνες της Κεντρικής και της Δυτικής Αφρικής που έχουν πρόσφατα υποστεί αποψίλωση των δασών τους. Όταν καταστρέφουμε τα δάση τους, υποχρεώνουμε τις νυχτερίδες να φωλιάσουν στα δέντρα των

κήπων και των αγροκτημάτων μας. Από εκεί και πέρα, είναι εύκολο να φανταστούμε τη συνέχεια: ένας άνθρωπος απορροφά το σάλιο μιας νυχτερίδας τρώγοντας ένα φρούτο, που έχει καλυφθεί με αυτό. Ή, στην προσπάθειά του να κυνηγήσει και να σκοτώσει την ενοχλητική επισκέπτρια, εκτίθεται σε μικρόβια, που έχουν βρει μέσα στους ιστούς της νυχτερίδας. Με αυτόν τον τρόπο ένα πλήθος ιών, των οποίων οι νυχτερίδες είναι ξενιστές, αλλά παραμένουν αβλαβείς για τις ίδιες, κατορθώνουν να διεισδύσουν στους ανθρώπινους πληθυσμούς.

Χαρακτηριστικό είναι το παράδειγμα του Έμπολα, αλλά και του Νίπα (κυρίως στη Μαλαισία ή στο Μπαγκλαντές) ή του Μάρμπουργκ (αποκλειστικά στην Ανατολική Αφρική). Το φαινόμενο αποκαλείται «διάβαση του φραγμού των ειδών». Αν συμβεί συχνά, μπορεί να επιτρέψει στα μικρόβια ζωικής προέλευσης να προσαρμολογούνται στους οργανισμούς μας και να εξελιχθούν, μέχρι του σημείου της μετατροπής τους σε παθογόνα.

Το ίδιο ισχύει και για τις ασθένειες που μεταδίδονται από τα κουνούπια, καθώς αποδείχθηκε ο συσχετισμός της αποψίλωσης των δασών με την εμφάνιση επιδημιών -απλώς εδώ αφορά λιγότερο στην απώλεια των οικοτόπων και περισσότερο τον μετασχηματισμό τους. Μαζί με τα δέντρα του δάσους, εξαφανίζονται οι ρίζες και το στρώμα των ξερών φύλλων. Το νερό ρέει ευκολότερα σε αυτό το έδαφος, απογυμνωμένο πλέον και εκτεθειμένο στον ήλιο, σχηματίζοντας γούρνες, οι οποίες ευνοούν την αναπαραγωγή κουνουπιών, που είναι φορείς της ελονοσίας. Σύμφωνα με μια έρευνα, που πραγματοποιήθηκε σε δώδεκα χώρες, οι πληθυσμοί των ειδών των κουνουπιών, που είναι φορείς παθογόνων για τον άνθρωπο οργανισμών, είναι διπλάσιοι στις αποδασωμένες ζώνες σε σχέση με τα άθικτα δάση.

Οι άνθρωποι στην Καραντίνα, τα ζώα βολτάρουν στις πόλεις και στα χωριά μας ακούδεις και αγριογούρνα.

Ελληνική γεωργία: η μόνη (τελικά) σταθερή αξία

Πριν από κάποια χρόνια, ο πρόεδρος (τότε) της Γαλλίας Φρανσουά Μπερνάν έδινε μια συνέντευξη σε επιφανείς δημοσιογράφους της χώρας του. Ενώ βρισκόταν στο τραπέζι η διαπίστωση για την αλματώδη ανάπτυξη της Κίνας ως βιομηχανικής υπερδύναμης, δέχτηκε την ερώτηση «αν σε λίγα ή περισσότερα χρόνια θα είναι σε θέση να παράγουν οι Κινέζοι αντίστοιχα προϊόντα με τα αεροπλάνα Airbus, τα αυτοκίνητα Peugeot, Renault..., κλπ. βιομηχανικά προϊόντα αιχμής των δυτικά μεγαλοοικονομιών».

Η απάντηση ήταν ξεκάθαρη: «ασφαλώς και θα καταφέρουν να παράγουν». Και συνέχισε δηλώνοντας ότι «υπάρχει, όμως, ένας τομέας που ουδέποτε θα μπορέσουν όχι να μας ανταγωνιστούν, αλλά ούτε στοιχειωδώς να μας πλησιάσουν: ο αγροδιατροφικός τομέας. Αυτή είναι η μεγάλη και σταθερή μας δύναμη»!

Ήξερε πολύ καλά τι έλεγε ο μεγάλος νγέτης. Είχε και αρχάς βαθιά συνείδηση ότι θεμελιώδης λειτουργία της ζωής στη γη είναι η θρέψη. Και η θρέψη διασφαλίζεται από τη διατροφή, η οποία με τη σειρά της στο ανθρώπινο είδος βασίζεται στην παραγωγή τροφίμων. Ήξερε καλά ακόμη ότι σε μεγάλο εύρος γεωγραφικών ζωνών του πλανήτη, η παραγωγή τροφίμων είναι από προβληματική έως και αδύνατη. Είτε π.χ. λόγω εδαφοκλιματικών συνθηκών (βλ. Σαχάρα, Τούνδρα), είτε λόγω έλλειψης «ζωτικού» χώρου (βλ. Κίνα, Ινδίες κλπ., χώρες με ακραία πληθυσμιακή πυκνότητα, που έχουν τεράστια έλλειψη καλλιεργήσιμης γης). Ας μην ξεχνάμε ότι βασικό αφήγημα στο βιβλίο «Ο αγών μου» του Χίτλερ είναι η ανάγκη αναζήτησης, για τη χώρα του, του «ζωτικού χώρου» που της

λείπει, μέσω ασφαλώς του επεκτατικού πολέμου προς ανατολές.

Τις μέρες αυτές, λόγω της πρωτόγνωρης πανδημίας, οι κυβερνήσεις των χωρών της Ευρώπης βρίσκονται σε έντονο προβληματισμό για την εξάρτηση τόσο της βιομηχανίας τους όσο και του διατροφικού τομέα από άλλες χώρες. Στη Γερμανία π.χ. μεγάλα εργοστάσια σταμάτησαν όχι λόγω του ιού, αλλά γιατί δεν είχαν πλέον επάρκεια σε συγκεκριμένα υλικά που, ενώ κάποτε τα παρήγαγαν στη Γερμανία, τα τελευταία χρόνια μετέφεραν την παραγωγή τους στην Κίνα, με σκοπό να αυξήσουν τα κέρδη τους λόγω του εκεί μειωμένου εργατικού κόστους. Η συζήτηση τώρα γίνεται για επάνοδο της παραγωγής στην Ευρώπη.

Στον αγροδιατροφικό τομέα, τα πράγματα ήταν έως και πιο περίπλοκα. Οι φλεγματικοί και υποτίθεται ψυχραιμοί Βρετανοί π.χ. ρίχτηκαν από την πρώτη μέρα και άδειασαν τα ράφια των σουπερ μάρκετ. Γνώριζαν πολύ καλά ότι η χώρα τους δεν είναι αυτάρκης ούτε σε μαλακό σπάρι (για το ψωμί), ούτε σε σκληρό σπάρι (για μακαρόνια, μπισκότα...), ούτε σε νωπά προϊόντα, ούτε σε πολλά ακόμα είδη τροφίμων. Ταυτόχρονα άκουγαν για χώρες, όπως π.χ. η Ρωσία, που απαγόρευαν τις εξαγωγές σιτηρών... και άλλα παρόμοια. Αναπόφευκτα τέθηκε κι εδώ το πρόβλημα της έλλειψης αυτάρκειας τουλάχιστον σε βασικές ύλες.

Η πλούσια Ελβετία, ήδη από τότε που προέκυψε ο πόλεμος και η προσάρτηση της Κριμαίας, δημιούργησε τεράστια σιλό αποθήκευσης σιτηρών για τις επίσης ανάγκες της, δεδομένου ότι η φωτογραφία της δεν επιτρέπει να τα παράγει. Κι έχουμε πολλές παρόμοιες περιπτώ-

σεις. Και υπάρχει παντού η διαπίστωση της σταθερής αξίας του αγροδιατροφικού τομέα.

Πάνε κάπου 24 αιώνες από τότε που ο Θεόφραστος, μαθητής του Αριστοτέλη που παγκοσμίως αναγνωρίζεται ως ο «πατέρας» της Βοτανικής επιστήμης, όρισε τη γεωργία ως «μία τέχνη καθοδινούμενη από την επιστήμη».

Του Γιώργου Αηλιώτη

μην». Στη χώρα μας από το 1950, που ο λαός έβγαине σκατεμένος με εκατοντάδες χιλιάδες νεκρούς και καταστροφές από τους Ναζί, αλλά και μετά από έναν εμφύλιο, η γεωργία, καθοδινούμενη από την επιστήμη, γνώρισε σημαντική άνθηση. Σε λίγα μόλις χρόνια βγήκαμε από την περίοδο της σποδείας. Έγινε συστηματική εκμνηχάνιση, υιοθέτηση νέων καλλιεργειών και μεθόδων παραγωγής, έλληνες γενετιστές δημιούργησαν νέες ποικιλίες (όπως στα σιτηρά, το βαμβάκι...) και μια ολόκληρη γενιά επιστημόνων καθοδήγησε τους αγρότες με βάση την επιστήμη.

Όλα αυτά, όμως, άρχισαν να τίθενται στο περιθώριο από την πολιτική, αρχής γενομένης από τη δικτατορία των συνταγματαρχών. Χαρίστηκαν εν μία νύκτι τα αγροτικά δάνεια, κάτι που βόλεψε κυρίως τους Θεσσαλούς μεγαλοπαραγωγούς, οι οποίοι, με τα δάνεια για μηχανήματα (υποτίθεται) είχαν αγοράσει διαμερίσματα στη Λάρισα. Για να φτάσουμε σε κάποιους ανεγκέφαλους υπουργούς, που νόμισαν τότε ότι θα λύσουν το πρόβλημα της εξάρτησης της χώρας σε κρέας από τις χώρες της Β. Ευρώπης, δίνοντας θαλασσοδάνεια κυρίως σε απόστρατους αξιωματικούς για τη δημιουργία μεγάλων χοιροτροφικών μονάδων. Μο-

νάδων που έκλεισαν σύντομα, γιατί το χοιρινό κρέας τότε κατείχε πολύ μικρή θέση στο τραπέζι του Έλληνα, τα δε προϊόντα αυτού (πάριζα κ.λπ.) ήταν σχεδόν άγνωστα.

Έτσι άρχισε η μετατροπή της γεωργίας από «μία τέχνη καθοδινούμενη από την επιστήμη» σε «τέχνη καθοδινούμενη από την πολιτική και την... επιδοτήση»! Και σήμερα αυτή η μετατροπή έχει πάρει τεράστιες διαστάσεις.

Η πολιτική αυτή οδήγησε σε απαξίωση της πραγματικής γεωργίας. Σε πρακτικές π.χ. μειωμένων φυτοϋγειονομικών παρεμβάσεων, ώστε, αν τα πράγματα στραβώσουν, να ζητάμε αποζημιώσεις από το κράτος. Ακόμη και σε επίσιου χαρακτήρα συνθήκες, όπως το κλείσιμο των δρόμων στα ίδια και συγκεκριμένα σημεία κάθε χρόνο, την ίδια εποχή, με επικεφαλής επώνυμους πλέον αγροπατέρες, ώστε να αρπάξουμε από το κράτος ό,τι μπορούμε.

Υπάρχουν πλείστα χαρακτηριστικά παραδείγματα, όπου, «χάριν» της πολιτικής, η γεωργία οδηγήθηκε στο να αντιμετωπίζει σοβαρά διαρθρωτικά προβλήματα. Θα αναφερθούμε σε κάποια από αυτά σε προσεχές άρθρο. Το ερώτημα είναι αν σήμερα, που όλες οι χώρες βλέπουν τον αγροδιατροφικό τομέα ως μια διαχρονική σταθερή αξία, εμείς το έχουμε συνειδητοποιήσει και είμαστε έτοιμοι για το μεγάλο βήμα. Έχουμε άλλωστε το παράδειγμα των ημερών. Στο θέμα της αντιμετώπισης της πανδημίας, η χώρα μας πέτυχε το ακατόρθωτο, ακριβώς επειδή «καθοδηγήθηκε εξ ολοκλήρου από την επιστήμη»! Είμαστε έτοιμοι να ξανακάνουμε το ίδιο και στη γεωργία;

(«Ηπειρωτικός Αγών» Μαΐου)

Σε λίγο, σε μία κοινωνία που σπαράσσεται από εξαθλίωση υλική και ηθική, σε μια κοινωνία που σπαράσσεται από πολέμους, από διωγμούς, από πρόσφυγες, από μετανάστες, και επί των ημερών μας, από τον πρωτόγνωρο αόρατο εκθρόνιστη παγκόσμιας συμφοράς τον «Κορονοϊό» η ανθρωπότητα θα κληθεί να γορτάσει την Ανάσταση του Θεανθρώπου, όχι όπως ξέρετε παραδοσιακά, αλλά μέσα στα σπίτια μας, «κατ' οίκον», (λόγω κορωνοϊού) για το καλό όλων μας. «Πνεύμα ο Θεός, ο τα πάντα πληρών...» και οπουδήποτε μπορεί να του προσφέρουμε την προσευχή μας και την αγάπη μας.

Άγχος πραγματικό συνέχει τον άνθρωπο, η Επιστήμη, παρά τα εκπληκτικά επιτεύγματά της, δεν μπορεί να του προσφέρει λύτρωση. Ποτέ άλλη φορά ο κόσμος δεν πόθησε και δεν αισθάνθηκε τόσο, την επιτακτική ανάγκη, της επιστροφής στον εαυτόν του.

Καθημερινά ο άνθρωπος αισθάνεται την στενότητα της ύπαρξής του. Μια διαρκής σύγκρουση υπάρχει μέσα μας, μεταξύ του κατωτέρου μέρους της ψυχής και του ανωτέρου, όπου ενδιαιτούν τα ιδανικά μας και επιζητούμε τη λύτρωση. Η ψυχή που ζητά την λύτρωση και τον λυτρωμό, καταυγάζεται στη παροδική τούτη ζωή από το φως της Αναστάσεως, διά του οποίου ανυψώνεται ο άνθρωπος υπεράνω του παροδικού και σώζει την πνευματική του φύση.

Η Ανάσταση του Χριστού είναι το θαύμα των θαυμάτων, είναι η πηγή της χαράς, της αγάπης, της ψυχικής εξαρσης και πνευματικής δύναμης.

Διά της Αναστάσεως του Θεανθρώπου, απεδείχθη η Θεότης Του και οι Χριστιανοί αισθάνθηκαν στις ψυχές του, τις υπέροχες αρχές της αγάπης, της συγγνώμης, της ισότητας, της Κοινωνικής δικαιοσύνης και ελευθερίας.

Είκοσι και πλέον αιώνες,

ΠΑΣΧΑΛΙΝΟΙ ΣΤΟΧΑΣΜΟΙ

Γράφει ο Τσεργιογιάννης ~ Μπακρός ~ Θεόδωρος
Συντ/χος δάσκαλος

υποκλίνονται προ του υπερκόσμιου αυτού γεγονότος.

Το μοναδικό θαύμα το «Άφραστον Θαύμα» το αριστούργημα της Θρησκείας του Ναζωραίου, ας δώσει ελπίδα στην παραπαίουσα ανθρωπότητα.

Η ζωή νίκησε το θάνατο και η ανθρώπινη προσωπικότητα με την βαθύτατη διαίσθησή της, αντίκρυσε τον περιλαμπρο και αληθινό κόσμο, ο οποίος κυβερνά το υπέρτατον πνεύμα.

«Νυν πάντα πεπλήρωται φωτός ουρανός τε, και γη και καταχθόνια».

Το φως της Αναστάσεως, το Θείον Φως της ζωής, είναι η ολόφωτη πνευματική ωραιότητα και το θαυμαστό ψυχικό μεγαλείο της αιώνιας θρησκείας του Χριστού.

Το πνεύμα της αγάπης και του πόνου, της ουσίας και ταπείνωσης, φανερώνεται, με όλη την μεγαλειώδη πληρότητά του. Μετά το Θείον δράμα, έρχεται η λαμπροφόρος Ανάσταση, μετά το μαρτύριον του Σταυρού και την υπέρτατη θυσία του Γολγοθά προβάλλει η Θεία Νίκη, για να λυτρώσει και ανυψώσει τον άνθρωπο.

«Χριστός Ανέστη». Το μέγα υπέρλαμπρον και υπερκόσμιον γεγονός, σημαίνει την δημιουργία μιας νέας ζωής, εξαγγέλει την θαυματουργό κάθαρση και οδηγεί στην ορθή ενατένιση για την ηθική του ανθρώπου τελείωση. Οι κρουνοί του Θείου Λόγου φωτίζουν τα πνεύματα γαληνεύουν τις ψυχές και αναστηλώνουν την αξία της αρετής.

Ανάσταση είναι η πηγή της αγάπης, της χαράς της ψυχικής εξαρσης και της πνευματικής δύναμης.

Ανάσταση είναι η προσφο-

ρά της αγάπης μας και η συντριβή της ύλης.

Ανάσταση είναι η θαρραλέα έκταση και προέκταση των Ελπίδων μας.

Ανάσταση είναι η Νίκη του καλού εναντίον του κακού.

Η Ανάσταση του Χριστού είναι το ξεκίνημα μιας νέας ζωής, είναι η αρχή ενός ατελείωτου δρόμου.

Δεν αρκεί η αποδοχή της Ανάστασης με ένα τυπικό... φιλή στο άκουσμα του «ΧΡΙΣΤΟΣ ΑΝΕΣΤΗ». Είναι απαραίτητη η αφομοίωσή της από τον άνθρωπο, με μία δική του Ανάσταση, πνευματική Ανάσταση, γιατί χωρίς αυτή δεν έχει αξία, δεν περιέχει κανένα νόημα.

Μπορεί να προσκυνούμε την Ανάσταση του Κυρίου, μπορεί να την πιστεύουμε, αλλά χωρίς πνευματική εγρήγορση, χωρίς ξεκαθάρισμα μυαλού και εξάγνισμα της καρδιάς, χωρίς αναφερούγισμα της ψυχής, χωρίς Ηθική Ανάσταση, δεν θ' αναστηθούμε, θα μείνουμε νεκροί για πάντα.

Χωρίς Ανάσταση εσωτερική «πνευματική» οι ύψιστες αξίες της ανθρωπίνης ύπαρξης, ο Θεός, η ψυχή, η λύτρωση, θ' αποτελούσαν ματαιοπο-

νία μπροστά στον αδυσώπητο, παροδικό και σκιώδες του κόσμου τούτου.

Κάθε χρόνο αυτές τις Άγιες ημέρες, νοσταλγικά γυρίζουμε σε αλλοτινές εποχές. Σε αναμνήσεις γλυκιές που γλυκαίνουν το βάρος του Χρόνου. Αυτές τις άγιες ημέρες ο νους μας, ξεστρατίζει με νοσταλγία σε παιδικές μνήμες που ο χρόνος δεν τις αλλοιώνει, δεν τις σβήνει.

Πασχαλιά... στο Χωριό. Χρόνια ανέκειας.... χρόνια δύσκολα. Εποχές με φτηνά ρούχα και παπούτσια... αλλά με ξέγνοιαστο χαμόγελο και ζεστή καρδιά.

Μεγάλη Παρασκευή στο χωριό! Ο λυπητερός ήχος της καμπάνας δίνει τη δική του παρουσία στις συγκλονιστικές αυτές στιγμές του Θείου Δράματος. Μ. Παρασκευή! Κορύφωση συναισθημάτων.

«Η Ζωή εν τάφω»... «Άξιον Εστί»... «Αι γενναίαι πάσαι» ακούγονται μέσα στη νύχτα και σε κάνουν ν' ανατριχιάζει.

Αυτές τις ημέρες ας αντλήσουμε δύναμη και ελπίδα, από το μέγα μυστήριο του Σταυρού και της Ανάστασης.

Γονατισμένοι στο εικονοστάσι του σπιτιού μας, ξεχασμένοι έστω και για λίγο, από το όποιο... δικό μας ΓΟΛΓΟΘΑ... ας πελλίσουμε... «Ω ΓΛΥΚΥ ΜΟΥ ΕΑΡ»....

«Καλή Ανάσταση»

Καβαλλάρη

Κοπή Βασιλόπιτας

Ο Μορφωτικός Σύλλογος Καβαλλαρίου στις 7 Μαρτίου έκοψε την πίτα για το 2020 παρουσία του κ. Δημάρχου Ζαγορίου κ. Γεωργίου Σουκουβέλου, του Αντιδημάρχου Παναγιώτη Ρούσκα, του Δημοτικού συμβούλου Αναστασίου Περιστέρη του κ. Βασιλείου Σπύρου, εκπροσώπου της Αντιπολιτεύσεως και πολλών χωριανών και φίλων. Το φλουρί κέρδισε ο Ευάγγελος Φωτιάδης πρώην πρόεδρος του χωριού μας και το χρηματικό ποσό που δίνουμε το έδωσε ξανά στο σύλλογο και τον ευχαριστούμε.

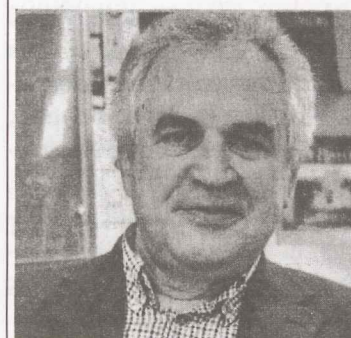
Επίσης ευχαριστούμε θερμά όλους όσους μας τίμησαν και ευχόμεστε σε χωριανούς και φίλους και στην πατρίδα μας υγεία, ειρήνη και υπομονή στις δύσκολες ημέρες μας.

Εκ του Συλλόγου

Ευτυχής συγκυρία τό 'φερε ο καθηγητής στο Λονδίνο, Δημήτρης Τζιόβας να ζήσει τη δύσκολη περίοδο της καραντίνας στα Γιάννενα ανάμεσα στους δικούς του, προς ανακούφιση όλων και κυρίως του ηλικιωμένου πατέρα του, του δικού μας Φρίξου, με την καθημερινή έγνοια του για το Ζαγόρι και «Το Ζαγόρι μας». Για τις μέρες αυτές της καραντίνας έγραψε το παρακάτω κείμενο στην «Εφημερίδα των Συντακτών» της 10-11 Απριλίου που αναδημοσιεύουμε.

Από τον εαυτό στον κόσμο

Του ΔΗΜΗΤΡΗ ΤΖΙΟΒΑ

ΟΣΟΙ ΔΕΝ ΕΧΟΥΝ ΑΣΚΗΘΕΙ στη μοναχικότητα και την περισυλλογή, ο περιορισμός κατ' οίκον ενδεχομένως να τους βοηθήσει να κατανοήσουν το δράμα όσων καθηλωμένοι και άρρωστοι για χρόνια αδυνατούν να βγουν έξω. Συνειδητοποιούν το τι σημαίνει να παλεύουν με τον έγκλειστο εαυτό τους και να νοσταλγούν τον έξω κόσμο. Η αόρατη απειλή του

ιού και ο εγκλεισμός ίσως να γεννούν στους ασυνήθιστους βασανιστικούς φόβους και σκέψεις ή να τους κάνουν να μην ανέχονται τους άλλους, μας βάζουν όμως όλους σε νέους ρυθμούς, καθώς η ταχύτητα της καθημερινότητας ανακόπτεται και κερδίζει έδαφος η ταχύτητα του ψηφιακού κόσμου.

Σπίτια έχουν μετατραπεί σε στούντιο και το skyre έχει γίνει το αναγκαίο μέσο επικοινωνίας. Δεν ξέρουμε αν επικρατούν η απόσταση ή η εγγύτητα, η εσωστρέφεια του αναστοχασμού ή η δίψα της επικοινωνίας, το μέσα ή το έξω.

Πολλοί βιβλιοφίλοι ανατρέχουν στις μυθοπλασίες του εγκλεισμού και της πανδημίας και με την ευκαιρία θα ήθελα να θυμίσω ένα σύντομο διήγημα με τίτλο «Εγκλεισμός» του Χριστόφορου Μηλιώνη από τα *Διηγήματα της Δοκιμασίας*, που γράφτηκε στα χρόνια της δικτατορίας και αποδίδει με την τεχνική του nouveau roman την ασφυκτική ατμόσφαιρα ενός διαμερίσματος και κατ' επέκταση της εποχής.

Ο κορονοϊός χτύπησε τον πυρήνα της Δύσης και έδειξε πόσο ευάλωτη είναι. Όλοι είμαστε ισότιμοι απέναντί του. Δεν πλήττει μόνο φτωχούς και αδύναμους αλλά και πρίγκιπες και πρωθυπουργούς, νέους και ηλικιωμένους, θέτοντας ηθικά διλήμματα για την προτεραιότητα στη θεραπεία ή στον θάνατο. Κλείνουν τα σύνορα και οι πολίτες οχυρώνονται στην υποτιθέμενη ασφάλειά τους αλλά η παγκοσμιότητα της διάδοσης του ιού τα αγνοεί και τα υπερβαίνει. Οι κυβερνήσεις κρίνονται από το αν προκρίνουν την οικονομία ή τη δημόσια υγεία και οι κοινωνίες από τις εκδηλώσεις ρατσισμού προς όσους μολύνθηκαν ή διέδωσαν τον ιό.

Τι θα γίνει όταν χαλαρώσουν τα μέτρα; Θα κοιτάζουμε τον άλλο με φόβο; Θα καθεί η οικειότητα και ο εναγκαλισμός; Θα πληγεί η ανθρώπινη επαφή και θα κάνουμε τα ψώνια μας με drone; Θα συνεχιστεί αυτό το blitz spirit, που λένε οι Άγγλοι, και τα κύματα εθελοντισμού; Το σίγουρο είναι ότι αυτή η κρίση θα αλλάξει τον κόσμο. Ποιος θα τολμήσει στο μέλλον να αμφισβητήσει την κλιματική αλλαγή και τις συνέπειές της; Το e-κράτος, η τηλεκατάρτιση και γενικά ο ψηφιακός δημόσιος χώρος θα ενισχυθούν. Αλλά και στην καθημερινότητα θα αλλάξουν πολλά. Για παράδειγμα, τα τεράστια open plan γραφεία, όπου οι υπάλληλοι συνωστίζονται πίσω από στενά παραβάν, θα διατηρηθούν; Πόσο επίκαιρος εντέλει πχει ο στίχος του Βιζυνοπού; «Μετεβλήθη εντός μου και ο ρυθμός του κόσμου».

Ο Δ. Τζιόβας είναι καθηγητής στο Πανεπιστήμιο του Birmingham της Αγγλίας. Τελευταία του βιβλία: Η Πολιτισμική Ποικιλία της ελληνικής πεζογραφίας (ΠΕΚ 2017) και Greece in Crisis: Culture and the Politics of Austerity (I. B. Tauris 2017).

Νικόλαος Κώτσος

Ένας εκλεκτός Ζαγορίσιος γιατρός και παιδαγωγός

Στις παραμονές του κορονοϊού στην αίθουσα Αρχιεπισκόπου Σπυριδωνος της πόλης μας η ένωση αποφοίτων Ιεροδιδασκαλείου Βελλάς Ιωαννίνων και ο συνελληνίσιος σύνδεσμος του οργάνωσαν μια ιδιαίτερη διπλή εκδήλωση ενημερωτικού και επιμορφωτικού χαρακτήρα από δύο καταξιωμένους επιστήμονες – Βελλαίτες τον κ. Νικόλαο Κώτση παθολόγο γιατρό και τον κ. Αθανάσιο Γκότοβο, καθηγητή Πανεπιστημίου Ιωαννίνων.

Ο Επανεωσυνδενιώτης εκλεκτός παθολόγος ιατρός ανέπτυξε το θέμα: «Ιεροδιδ/λείο Βελλάς, μια αρμονική σύζευξη Δευτερο/θμίας και Τριτο/θμιας εκπαίδευσης και η ιδιαίτερη διδασκαλικά σχέση μεταξύ σχολής και σπουδαστών». Κι ήταν η ομιλία του Βελλαίτη Ζαγορίσιου γιατρού αληθινή αποκάλυψη. Γιατί πέρα από την προσωπική μαρτυρία της μαθητείας του στην Βελλά (Πανεπιστήμιο της εποχής) ήταν φανερό και η έντονα παιδαγωγική κατάρτιση ενός επιστήμονα γιατρού, σε τόσο λεπτό και ευαίσθητο παιδαγωγικό θέμα

Κι ασφαλώς ήταν μια πρωτόγνωρη εμπειρία για το ακροατήριο ο θαυμάσιος παιδαγωγικός ρόλος του, το πάθος και η γνώση και η προσέγγιση του θέματος. Αισθάνθηκα περηφάνεια γιατί το Ζαγόρι έχει και σήμερα να επιδείξει επιστήμονες τέτοιους βελληνεκούς, σαν συνέκεια των παλιών εκείνων διδασκάλων και των ξακουστών Ιατροφιλοσόφων. Αξίζουν ιδιαίτερα συγχαρητήρια στον συμπατριώτη μας γιατρό, που συνδυάζει τόσο αρμονικά την Ιατρική με την Παιδαγωγική Επιστήμη.

Ελένη Δουβλή

Νικόλαος Κώτσος: Γεννήθηκε το 1954 στα Άνω Πεδινά. Αποφοίτησε από το Ιεροδιδασκαλείο Βελλάς το 1974. Πέτυχε τρίτος στην Ιατρική Σχολή του Πανεπιστημίου Αθηνών. Καθ' όλη τη διάρκεια των σπουδών του στην Ιατρική Σχολή παρακολούθησε τους καλοκαιρινούς μήνες κύκλους κλινικής άσκησης σε Νοσοκομείο του Αμβούργου Γερμανίας. Έλαβε το πτυχίο Ιατρικής το 1980. Ήταν υπότροφος του Ιδρύματος Κρατικών Υποτροφιών σε όλη τη διάρκεια των ιατρικών σπουδών του.

Υπηρέτησε τη στρατιωτική θητεία του ως έφεδρος αξιωματικός και εκπαιδευτής στο Κέντρο Υγειονομικού του Στρατού Ήπρας.

Ολοκλήρωσε την 5ετή άσκηση της ειδικότητας της παθολογίας στην Πανεπιστημιακή Παθολογική Κλινική του Νοσοκομείου Χατζηκόστα Ιωαννίνων.

Παράλληλα εκπόνησε τη διδακτορική διατριβή του στην έδρα της φυσιολογίας και αναγορεύτηκε Διδάκτωρ Ιατρικής Σχολής του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων. Εκτός της συγγραφής του τόμου της διατριβής μετέφρασε σύγγραμμα Παθολογίας από τη Γερμανική στην Ελληνική γλώσσα.

Συνέγραψε πολλές ερευνητικές εργασίες σε συνεργασία με το εργαστήριο Φυσιολογίας της Ιατρικής Σχολής του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων, οι οποίες δημοσιεύθηκαν σε έγκριτα ελληνικά και ξένα ιατρικά περιοδικά.

Πλέον των 30 ετών λειτουργεί στην πόλη των Ιωαννίνων το ιδιωτικό ιατρείο του, προσφέροντας τις ιατρικές του υπηρεσίες στους ασθενείς της μείζονος περιοχής Ιωαννίνων ως Παθολόγος ιατρός. Ομιλεί την Αγγλική και Γερμανική γλώσσα και παρακολουθεί με άνεση την ιατρική βιβλιογραφία στις ως άνω γλώσσες, όντας συνδρομητής ιατρικών περιοδικών.

Είναι παντρεμένος και έχει δυο γιους. Ζει μόνιμα στην πόλη των Ιωαννίνων.

ΕΞΕΤΑΖΕΤΑΙ ΤΟ ΕΝΔΕΧΟΜΕΝΟ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ ΣΥΛΛΗΨΗΣ ΚΑΙ ΡΑΔΙΟΣΗΜΑΝΣΗΣ

Προσέγγιση αρκούδας στο Μικρό Πάπιγκο εν μέσω καραντίνας

ΠΕΡΙΞ και εντός του ορεινού οικισμού του Μικρού Πάπιγκου εντοπίστηκε να κινείται μια νεαρή αρκούδα στην περιοχή του Εθνικού Πάρκου Βόρειας Πίνδου, εδώ και περίπου έναν μήνα.

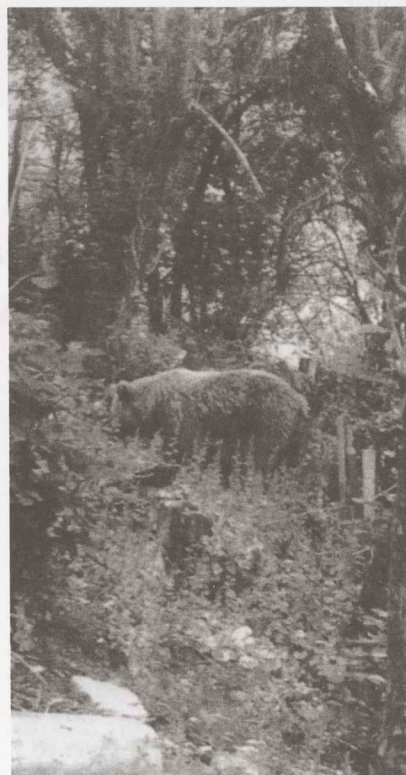
Το τελευταίο διάστημα δε, όπως σημειώνεται σε δελτίο τύπου του Φορέα Διαχείρισης Εθνικού Πάρκου Βόρειας Πίνδου, έχει κάνει ιδιαίτερα αισθητή την παρουσία της, με τις επισκέψεις σε κήπο σπιτιού για να τραφεί με τις ρίζες συγκεκριμένου φυτικού είδους, χωρίς να δείχνει να θορυβείται από την παρουσία των κατοίκων αλλά και του σκύλου τους. «Η συμπεριφορά αυτή του ζώου πιθανότατα συνδέεται με το νεαρό της ηλικίας του και τη σχετική απειρία ως προς τους ανθρωπογενείς κινδύνους, αλλά ίσως και με τις νέες συνθήκες που προέκυψαν -έστω και παροδικά- από την καραντίνα λόγω του κορωνοϊού και την ελάττωση της ανθρώπινης παρουσίας στην περιοχή», αναφέρεται.

Το προσωπικό του Φορέα Διαχείρισης Εθνικού Πάρκου Β. Πίνδου έχει ήδη ενημερώσει τις αρμόδιες Δασικές Υπηρεσίες για το περιστατικό, όσο και τους κατοίκους για την πρόθεση διαχείρισής του. Συγκεκριμένα, εξετάζεται το ενδεχόμενο να υλοποιηθεί επιχείρηση σύλληψης και ραδιοσήμανσης της αρκούδας στο πλαίσιο λειτουργίας της Ομάδας Άμεσης Επέμβασης για την Αρκούδα του έργου LIFE ARCPROM, ώστε να παρακολουθούνται οι κινήσεις της και λαμβάνονται τα κατάλληλα διαχειριστικά μέτρα αποτροπής προσέγγισης στον οικισμό.

Το έργο LIFE ARCPROM έχει στόχο τη βελτίωση της συνύπαρξης ανθρώπου-αρκούδας σε τρία Εθνικά Πάρκα της Ελλάδας (Β. Πίνδου, Πρεσπών, Οροσειράς Ροδόπης) και σε ένα της Ιταλίας (Maiella). Εταίροι του έργου είναι οι Φορείς Διαχείρισης των τεσσάρων Εθνικών Πάρκων, δύο πανεπιστήμια (της Θεσσαλίας και της Δυτικής Μακεδονίας) και δύο περιβαλλοντικές οργανώσεις

(Καλλιτώ και WWF Ιταλίας). Η προσέγγιση αρκούδας σε περιοχές ανθρώπινης δραστηριότητας είναι ένα από τα φαινόμενα που το έργο LIFE RCPROM καλείται να διαχειριστεί, πάντα σε συνεργασία με τη Δασική Υπηρεσία.

Πέρα από τα περιστατικά που χρήζουν ειδικής διαχείρισης από τις Ομάδες Άμεσης Επέμβασης για την Αρκούδα, τονίζεται ότι η αλληλεπίδραση ανθρώπου-αρκούδας μπορεί να αποφευχθεί με τη συλλογή απορριμάτων από εξωτερικούς χώρους, πλατείες, αυλές σπιτιών καθώς και ό,τι άλλο μπορεί να αποτελεί τροφική πηγή για την αρκούδα, με τη μη ρίψη απορριμάτων έξω από τους κάδους ή κατά τις νυκτερινές ώρες στις περιοχές που έχει παρατηρηθεί κίνηση ή αποτελούν διότιπο της αρκούδας

Φωτό Θωμά Μπαλά

ώστε οι κάδοι να είναι καθαροί τη νύχτα, με την επισκευή περιφράξεων ή τοποθέτηση ηλεκτροφόρας περιφράξης όπου είναι δυνατόν για την προστα-

σία του γεωργικού και κτηνοτροφικού κεφαλαίου, με επαρκή φωτισμό περιμετρικά των οικοπέδων, κτηνοτροφικών εγκαταστάσεων κ.λπ. Ιδιαίτερη προσοχή συστήνεται στους κατόχους των οικοπέδων ζώων και τους κτηνοτρόφους, οι οποίοι θα πρέπει να ασφαλίζουν κατά τις νυκτερινές ώρες τα ζώα τους και να μην αφήνουν εκτεθειμένα νεκρά ζώα, ενώ συστήνεται η φύλαξη κοπαδιών και κτηνοτροφικών εγκαταστάσεων από ποιμνικούς σκύλους.

Σε περίπτωση συνάντησης ανθρώπου-αρκούδας, δεν τρέχουμε, μένουμε ακίνητοι, δεν κινούμαστε απειλητικά προς το ζώο με διάφορα αντικείμενα όπως πέτρες, κλαδιά κ.λπ., και οπισθοχωρούμε σταδιακά αφήνοντας χώρο διαφυγής για την αρκούδα.

(«Ηπειρ. Αγών» 22/5/2010)

Υ.Γ. (Ε.Ε.) Όπως πάμε η είδηση δεν θα είναι η παρουσία αρκούδας στα χωριά μας αλλά ανθρώπων!

«Μετεώρη» η δομή ασυνόδευτων στους Ασπράγγελους Ζαγορίου!

Ερωτηματικά προκαλεί η άδεια λειτουργίας του καταλύματος

Μάλλον αθέτατο είναι αυτή τη στιγμή το μέλλον της δομής ασυνόδευτων προσφυγούλων που, σύμφωνα με τους σχεδιασμούς του υπουργείου Μεταναστευτικής Πολιτικής, πρόκειται να λειτουργήσει στους Ασπράγγελους Ζαγορίου.

Όπως προέκυψε κατά τη διάρκεια της σύσκεψης που έγινε στο Διοικητήριο της Περιφέρειας Ηπείρου με τον Γενικό Γραμματέα Τουρισμού Κων/νο Λούλη, το ξενοδοχείο στην έδρα του Δήμου Ζαγορίου που επρόκειτο να στεγάσει τα ασυνόδευτα παιδιά δεν διαθέτει την απαιτούμενη άδεια, αν και η ΜΚΟ που διαχειρίζεται το θέμα ισχυρίζεται, σύμφωνα με πληροφορίες, ότι υπάρχει άδεια για Ξενώνα και μέχρι στιγμής δεν έχει προκύψει πρόβλημα. Ωστόσο, τονίστηκε προχθές πως από τον έλεγχο που έχει γίνει στη συγκεκριμένη μονάδα, προέκυψε ότι δεν υπάρχει η δυνατότητα να φιλοξενηθεί τον αριθμό των προσφυγούλων που ανακοινώθηκε εξ' αρχής.

Αντίθετο το Ζαγόρι

Το θέμα συζητήθηκε με πρωτοβουλία φορέων του τουρισμού από το Ζαγόρι, οι οποίοι μίλησαν στον κ. Λούλη για τη δομή εκφράζοντας την

αντίθεση σύσσωμης της τοπικής κοινωνίας και των φορέων του ξενοδοχειακού κλάδου στο ενδεχόμενο λειτουργίας της σε μία περιοχή τουριστική. Νωρίτερα, εξάλλου, ο Αντιπεριφερειάρχης Τουρισμού Στράτος Ιωάννου είχε τονίσει στον Γενικό Γραμματέα ότι δεν πρέπει δομές φιλοξενίας μεταναστών και προσφύγων να βρίσκονται σε τουριστικές περιοχές, χαρακτηρίζοντας σημαντικό το συγκεκριμένο θέμα!

Τι μέλλει γενέσθαι λοιπόν με τη δομή ασυνόδευτων στους Ασπράγγελους; Κανείς προς το παρόν δεν μπορεί να κάνει ασφαλείς προβλέψεις. Ωστόσο, αφενός οι έντονες αντιδράσεις του Δήμου και φορέων του Ζαγορίου (έχουν συγκεντρωθεί και πάνω από 200 υπογραφές κατοίκων του χωριού που δεν θέλουν τη δομή), αφετέρου τα διαδικαστικά ζητήματα που έχουν προκύψει, δημιουργούν ένα «θολό τοπίο».

Είναι σαφές πάντως ότι ορισμένα πράγματα δε μπορούν να γίνουν χωρίς τη συγκατάθεση των τοπικών κοινωνιών κι αυτό πρέπει να το λάβει σοβαρά υπόψη του το αρμόδιο υπουργείο πριν λάβει την οποιαδήποτε απόφαση.

«ΠΡΩΙΝΟΣ ΛΟΓΟΣ»

Αποκριές στο χωριό

Του Μάκη Κομπάρου

Μετά το κάψιμο των οικιών του χωριού τον Ιούλιο του 1943 από τα γερμανικά στρατεύματα κατοχής και μετέπειτα, την εποχή δηλαδή που οι άνθρωποι μέσα στη δυστυχία τους και την προσπάθεια οικοδόμησης των οικιών για να μπορέσουν να στεγαστούν και να σταθούν στα πόδια τους, να επιβιώσουν, εντύπωση κάνει πως δεν τους έληψε η αισιοδοξία, το κέφι, το χιούμορ και η με κάθε τρόπο διασκέδαση και κυρίως την περίοδο της αποκριάς.

Φωτιές σε κάθε μαχαλά του χωριού, καρναβάλια να περιφέρονται στους δρόμους και να επισκέπτονται τα σπίτια. Κάθε φωτιά και γλέντι, διασκεδάζαν με την ψυχή τους, έβρισκαν κουράγιο και δύναμη να χορεύουν, έχοντας στη μέση μια τεράστια φωτιά με αυτοσχέδια και κάποιες φορές και εντράπελα της στιγμής τραγούδια. Η φωτιά έκαιγε συνέχεια με ξύλα, κυρίως πουνυάρια και κέδρα, τα οποία αρκετές μέρες νωρίτερα τα μετέφεραν νέοι και γέροι από το ευλογημένο δάσος των Ασπραγγέλων, τη Σεπετούρα, παρά την απαγόρευση υλοτόμησης εκείνη την εποχή και το κυνηγίο του δραγάτη.

Φαντασία, έμπνευση, αυθορμητισμός, δημιουργία, να ετοιμαστούν οι αποκριάτικες φορεσιές και οι προσωπίδες. Χρόνια δύσκολα, φτωχά μετά τον πόλεμο και τον επάρατο εμφύλιο.

Οι εποχές αλλάζουν, τα χρόνια περνούν, πόλεμος και εμφύλιος είναι μια θλιβερή ανάμνηση, οι άνθρωποι συνεχίζουν να ζουν, να διασκεδάζουν. Τα τελευταία χρόνια, οι εκδηλώσεις της αποκριάς έχουν αλλάξει κάπως, μία η φωτιά, λίγα τα καρναβάλια τόσο στο χωριό μου, όσο και σε πολλά χωριά του Ζαγορίου, σε όσα απόμειναν κάτοικοι. Στο χωριό μου το καθετί αυτές τις μέρες το μεθοδεύει, το οργανώνει και το πραγματοποιεί ο Πολιτιστικός Σύλλογος και έτσι δίνει τη δυνατότητα σε αρκετούς νοσταλγούς του παρελθόντος να επισκεφτούν το χωριό τους έστω και για κάποιες ώρες.

Η Ελένη Δουβλή στο βιβλίο της ΠΑΣΧΑΛΟΜΑΝΣΙΣ γράφει με το δικό της τρόπο τα γλέντια της αποκριάς στο χωριό της:

«Το βράδυ το χωριό έλαμπε απ' τη φωτιά στο μεσοχώρι. Όλοι χόρευαν και τραγουδούσαν: «Ξύλα για τις αποκριές να χορεύουν οι γριές με τις κόκκινες ποδιές» ή «Πώς στουμπίζουν το πιπέρι οι διδάλ' οι καλογέροι. Με τη μύτη το στουμπίζουν και το διπλοκοκινίζουν...».

Λογής λογής καρναβάλια, οι κοπέλες άντρες με παντελόνια, κασκέτο και γραβάτα πνίγονταν, καθώς προσπαθούσαν να καπνίσουν (άλλοι καιροί), οι άντρες μπάμπες με καμπούρα, άλλοι νιες αγκαστρωμένες, άλλοι με κουδούνια στη μέση και ο Κτισοπάλας γανωμένος στο πρόσωπο και με τη χλέν' ένα μανίκι μέσα, ένα έξω.

Και δώσου κούτσουρα στη φωτιά κι οι σκαντζλήθρες (σπίθες) έφταναν ως τον ουρανό.

Κι έτσι γλεντούσαν ως τα μεσάνυχτα. Πηγαίο ανάβλυζε απ' τις καρδιές το γέλιο και χαλαφρώνε τη δύσκολη και μονότονη ζωή.

Το πρωί της Καθαροδευτέρας τους έβρισκε όλους κουρασμένους, αλλού σκιά (ρούχα), αλλού ποδήματα (παπούτσια) κι ωστόσο ευτυχισμένους με μόνο το πρόβλημα ποιος θα σπκωθεί το πρωί να σιάσει τα ζώα.

Σήμερα τα έχουμε όλα και δεν έχουμε τίποτα.

Μονίμως νωθροί και κουρασμένοι, άκεφοι και κατσούφηδες, βαριεστημένοι και αγέλαστοι, μοναχικοί και μόνοι, θιαστικοί, άπληστοι κι ανικανοποίητοι και μονίμως αγχωμένοι.

Τα «για να κάνουμε τη ζωή μας καλύτερη» έτσι λέμε... κι ίσως να το πιστεύουμε.

Είναι όμως έτσι; Μήπως χρησιμοποιούμε λάθος συνταγή; Κι αξίζει άραγε τον κόπο;

Καλή αποκριά. Καλή σαρακοστή. (25/2/2020)

Σ.Σ.: Γραμμένο πριν από την Καραντίνα.

Ασπραγγελιώτικα εύθυμα και σοβαρά

Του Μάκη Κομπάρου

Μεγάλη Πέμπτη

Μεγάλη βδομάδα, η εκκλησία στο χωριό πάντα γεμάτη, ιερέας ο παπα-Κώστας από το Δίλοφο και όπως αρκετά χρόνια ιεροψάλης ο δάσκαλος (έτσι αποκαλούσαν τον Αλέξανδρο Κομπάρου οι χωριανοί) με βοηθούς το μπάριμπα Σταύρο, το μπάριμπα Τσιόλο και κάποια νέα παιδιά: Στέφανος, Σωτήρης, Τιμολέων κλπ.

Μεγάλη Πέμπτη, ήταν όλα έτοιμα να βγει ο παπάς από το ιερό με το δάσκαλο να προπορεύεται, μεταφέροντας την εικόνα του Ιησού για να τοποθετηθεί στο σταυρό στη μέση της εκκλησίας, αλλά μόλις ο δάσκαλος άρχισε να ψάλλει: «Σήμερον κρεμάται επί ξύλου...» ακούγεται η φωνή του Λούσια (Σκουτέρης) εκκλησιαστικός επίτροπος «Μη βιάζεστε, δε βρίσκω τις βίδες, μα τέλος πάντως που βάλατε τις βίδες», συνεχίζει ο Λούσιος.

Βίδες στην προκειμένη περίπτωση τα τρία καρφιά με τα οποία ετοποθετείτο η εικόνα του Ιησού στο σταυρό. Ευτυχώς οι τρεις βίδες ευρέθηκαν συντομικά και ο δάσκαλος συνέχισε το τροπάριο.

Ο ιεροψάλης
Λευτέρης

Τακτικός επισκέπτης των Ασπραγγέλων και κυρίως της εκκλησίας, ο Λευτέρης Τζιμογιάννης από την Πρωτόπαπα, ο οποίος έκανε τον ιεροψάλη για να εξοικονομεί μερικές δραχμές. Ο Λευτέρης ένας ευχάριστος τύπος, ανέμελος και με αναμνήματα στα δυο του χέρια, ήταν αγαπητός απ' όλους στο χωριό.

Μετά την εκκλησία ο δάσκαλος και πίσω του σε μικρή απόσταση ο Λευτέρης.

Μόλις πλησίασαν τη Μνoσία, ο Λευτέρης, εντελώς αυθόρμητα και απερισκεπτά, ρωτάει με στεντόρεια φωνή: «Κυρία, τι έχουμε να φάμε;». Και η απάντηση, «Μπα, που σε είχα μωρέ Λευτέρη, στο χωράφι και πείνασες;».

Οι ανυπόμονοι

Καθημερινά περνούσε από το χωριό λεωφορείο του ΚΤΕΛ Ιωαννίνων και μετέφερε τους

επιβάτες στα Γιάννενα και το απόγευμα το λεωφορείο ξεναπερνούσε από το χωριό και άφηνε τους επιβάτες, τα ψώνια τους και συνέχιζε την πορεία του σε άλλα χωριά της περιοχής.

Το λεωφορείο το απόγευμα σταματούσε και ξεφορτώνει επιβάτες και αποσκευές, διάφορα ψώνια και μια μεγάλη σακκούλα με ψωμιά καθημερινά, παραγγελία των κατοίκων σε καταστημάτρη του χωριού.

Λίγο πριν φτάσει το λεωφορείο στη συνηθισμένη στάση για να ξεφορτώσει, το περίμενε ο καταστηματάρχης, παντοπώλης, έπαιρνε τη σακκούλα με τα ψωμιά και πήγαινε στο μαγαζί του. Το περίεργο στην προκειμένη περίπτωση είναι, ότι τον καταστηματάρχη φορτωμένο με τη σακκούλα, ακολουθούσαν καθημερινά και τα δύο ευνόηλα άτομα του χωριού μέχρι το μαγαζί και περίμεναν ν' ανοίξει η σακκούλα να παραλάβουν το ψωμί τους.

Τάκης Οικονόμου και Λούσια Σκουτέρης. Καθημερινό σκόλιο του καφενείου η θιασύνη των δύο χωριανών να πάρουν το ψωμί τους, αφού ήταν παραγγελία και μπορούσαν να το παραλάβουν οποιαδήποτε ώρα.

Κανείς δεν μπορούσε να δώσει απάντηση στην τόση θιασύνη και σ' αυτό το άγχος των δύο ατόμων να πάρουν το ψωμί τους, αφού ήταν παραγγελία και μπορούσαν να το παραλάβουν οποιαδήποτε ώρα.

Ο προσιάτης

Άλλο ένα καλοπροαίρετο και με χιούμορ σκόλιο του καφενείου. Το τακτικό ταξιδάκι δύο χωριανών στα Γιάννενα και η αυθημερόν επιστροφή τους.

Ο Μιχ. Γιακουμής, Ασπραγγελιώτης, πανέξυπνος και χωρατατζής μου είπε να προσέξω το εξής: Όταν το λεωφορείο φτάσει στη συνηθισμένη στάση και πριν ξεφορτώσει αποσκευές, τα δύο αυτά άτομα κατεβαίνουν συνήθως πρώτα και σχεδόν τρέχοντας πλησιάζουν κολόνα του ΟΤΕ για κατούρημα. Αυτό συμβαίνει κατ' επανάληψη και τού χωρατατζή δεν του πήγε ποτέ ο νους στη συνηθισμένη πάθηση των αντρών, με την «καλοπροαίρετη» λέξη προσιάτης.

Το δέντρο που φύλαγε τις μνήμες ενός χωριού

Της ΕΛΕΝΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΟΥ-ΔΟΥΒΛΗ

Πρόσφατα στην αίθουσα «Δημήτρης Κωνσταντίνος» του Ιτς Καλέ του Κάστρου έγινε η παρουσίαση διηγήματος για τα αιωνόβια δέντρα της γνωστικής και καταξιωμένης Ζαγορίσιας ερευνήτριας κ. Καλλιόπης Στάρα.

Στην ιδιαίτερη αυτή αίθουσα τέχνης, με τα αυστηρά πορτραίτα του Ρήγα Φεραίου και της Χάρτας του που φυλάσσεται στο Καπέσοβο, η δική μας Καλλιόπη έπλασε το δικό της παραμύθι «Το δέντρο του μικρού μας χωριού». Είχα τη χαρά και την τιμή να το ζήσω. Ο εκδότης του οίκου «Αρτέον» έκανε την εισήγηση για να ακολουθήσει ο χειμαρώδης λόγος του κ. Βασίλη Ντισιάκου, καθηγητή Λαογραφίας του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων.

Αναφέρθηκε στην κοινωνική ζωή των δέντρων, τον πλάτανο του μεσοχωριού, σύμβολο της κοινωνικής ζωής, το κυπαρίσι του νεκροταφείου, σύμβολο του θανάτου, τη γέρικη θαλανιδιά στα ξωκλήσια, καθώς και την ελιά με τους συμβολισμούς τους. Μάθαμε πολλά για την πολιτιστική μας κληρονομιά και την δική μας ευθύνη.

Στη συνέχεια η κ. Μαριάννα Νάστου, δασκάλα, πρόεδρος Ηπείρου της Πανελλήνιας Ένωσης Εκπαιδευτικών για την Περιβατολογική Εκπαίδευση, με ευχέρεια ανέπτυξε τη σημασία του περιβάλλοντος και την δική μας υποχρέωση.

Κι όλη αυτή η εκδήλωση έγινε χάρις στην περίσσια ευαισθησία της Καλλιόπης, που με την λατρεία της έπλασε το δικό της παραμύθι, «Το δέντρο του μικρού μας κόσμου».

Τι να πρωτοπεί κανείς και πού να πρωτοσταθεί! Στο πάθος της επιστήμονας για το περιβάλλον που αποτελεί γι' αυτή κανόνα και σκοπό ζωής, την λατρεία της για το δάσος, τα αιωνόβια δέντρα, τη ζωή τους, αλλά και τις ζωές που φωλιάζουν στις ρίζες και στα κλωνάρια τους! Για ό,τι λατρεύει και ό,τι την πονά, καθώς βλέπει τη φύση να αλλοιώνεται, να καταστρέφεται από άπονα χέρια και από περισσότερα άπονα συμφέροντα.

Ανοικτό βιβλίο το δάσος για την Καλλιόπη μας, τα μουσικά και τις χαρές του, στις στενοχώριες και τους φόβους του. Κι όλη αυτή την αγάπη, την ευαισθησία και την τρυφερότητα της καρδιάς της την αποτυπώνει στο τελευταίο βιβλίο –παραμύθι της. Κι είναι αυτό η συναρπαστική ιστορία ενός αιωνόβιου δέντρου –όπως είναι τα πλατάνια μας στα Ζαγορίσια μεσοχώρια– που φύλαγε τις μνήμες ενός μικρού χωριού. Γιατί ο πλάτανος φυτεύτηκε μαζί με το χτίσιμο του χωριού δίπλα στην εκκλησία και το σχολείο. Εκεί οι συγκεντρώσεις, οι χοροί, τα πανηγύρια, οι χαρές κι οι λύπες.

Όλα κάτω απ' τα τεράστια χέρια του, καθώς αποτελεί του χωριού την ταυτότητα. «Κανείς δεν σκέφτηκε ποτέ να πειράξει το δέντρο. Ήταν σαν ένα πράγμα άγιο, σαν κειμήλιο σαν τη μάνα του κόσμου, που ένωνε τις προηγούμενες με τις επόμενες γενιές», γράφει η Καλλιόπη.

Κι αλλάζουν οι γενιές και περνούν τα χρόνια και οι εποχές και ο πλάτανος πάντα εκεί, αγέραστος, χαρίζει τον ίσκιο και την δροσιά του σ' όλους, μεγάλους και μικρούς, χωριανούς και περαστικούς, χωρίς εξαίρεση.

Κι ύστερα η αίθουσα γέμισε από ήχους και τιπβίσματα όξι πουλιών αλλά μικρών μαθητών του 21ου Δημοτικού Σχολείου. Πρόθυμα, γελαστά, περίφανα, έπαιζαν άριστα το δικό τους ρόλο και ζωντάνεψαν το παραμύθι. Και πλημμύρισε η αίθουσα από γαλήνη, ευαισθησία, τρυφερότητα. Μια γλυκιά αναπόληση απλώθηκε στις καρδιές, που ξαφνικά μαλάκωσαν, χαμόγελα χαρακώθηκαν στα χείλη κι ο νους γοργοπέταξε χρόνια πίσω. Συγχαρητήρια από καρδιάς στις δασκάλες του Σχολείου.

Τα κατάφερες γι' άλλη μια φορά άριστα καλή μου Καλλιόπη να μεταφέρεις της δικής σου καρδιάς την τρυφεράδα και στις δικές μας καρδιές. Σε καμαρώνουμε όπως κι όλοι οι επώνυμοι που ήταν εκεί, μαζί με την οικογένεια και τους δικούς σου ανθρώπους.

Προσωπικά σε συχαίρω και σ' ευχαριστώ για την αzeitιμητη χαρά που μου χάρισε. Είσαι πράγματι πολύτιμη για το Ζαγόρι!

Η ΑΝΟΙΞΗ, Ο ΜΠΟΥΦΟΣ, Η ΔΑΣΚΑΛΑ

Ο ελληνικός μπούφος, νυκτόβιο πουλί, έχει χρώμα μαύρο προς το καφέ και σ' αυτιά του δυο φτερά μικρά. Είναι αρπακτικό κυρίως για τρωκτικά. Γιατί συνδέθηκε με τον βλάκα είναι άξιο έρευνας. Ίσως για αντιπαραβολή. Τα παραπάνω ουσιαστικά και επίθετα υπόψη για τα περαπέρω.

Βρισκόμαστε δεκάδες χρόνια πίσω. Τα χωριά γεμάτα κόσμο. Τα χωράφια σπαρμένα. Τα κοπάδια βοσκούν στις πλαγιές. Οι πέρδικες πετούν, οι λαγοί τρέχουν, ο μπούφος κοιμάται. Οι λύκοι περπατούν, οι αλεπούδες καιροφυλαχτούν. Τα σκυλιά γαυγίζουν κι οι γάτες λιάζονται. Τα δέντρα παράγουν οξυγόνο και αναζητούν διοξειδιο του άνθρακα. Τα λουλούδια ανθίζουν και τα χόρτα πρασινίζουν. Η άνοιξη στο φόρτε της. Ο ήλιος λάμπει και η ζωή στον αέναο κύκλο της. Στην ύπαιθρο οι άνθρωποι ευτυχείς, στα αστικά κέντρα αγχωμένοι.

Ο Νίκος κι ο Κώστας κίνησαν για διπλανό χωριό για δουλειά. Ήταν κυνηγοί και πήραν στην πλάτη και τα δίκανα. Σκάγια εξάρια για πουλιά. Ίσως καμιά πέρδικα ή μπεκάτσα ή τίποτα ρίνες. Μπήκαν στο δάσος κι είχαν έτοιμα τα ντουφέκια. Ακούν μπροστά τους κοντρό φτερούγισμα και στρώνεται στον αέρα ένα μεγάλο πουλί. Μπαμ και πέφτει. Ήταν τελικά ένας μπούφος. Χτυπήθηκε στα φτερά κι έπεσε. Δεν ήξεραν ακριβώς τι πουλί ήταν κι αν τρώγεται. Υπέθεσαν για μπούφο. Αναρωτιόνταν τι να το κάνουν και λέει ο Νίκος να το πάνε στο σχολείο, να το δουν οι μαθητές και να κάνει μάθημα η δασκάλα. Ο μπούφος ήταν λίγο βαρύς. Τον έπιασαν απ' τα φτερά κι έφτανε ως ένα μέτρο. Έφτασαν στο χωριό και στο σχολείο. Τα παιδιά ήταν διάλειμμα, πήγαν στη δασκάλα, δέχτηκε να το δείξει στα παιδιά. Χτύπησε το κουδούνι, μπήκαν τα παιδιά μέσα, κωλόκατσαν γύρω γύρω στον ξαπλωμένο μπούφο κι άρχισαν τα σκόλια. Η δασκάλα τους είπε ότι το πουλί λέγεται μπούφος. Απ' τη μια μεριά ήταν ο Νίκος κι ο Κώστας, απέναντι η δασκάλα κι ανάμεσα οι μαθητές. Η δασκάλα ξεβράκωτη κωλόκατσε κοντά στον μπούφο. Τα παιδιά σιγομουρμούριζαν και χάιδευαν τα φτερά. Ο Νίκος σκουνοτούσε τον Κώστα κι ο Κώστας το Νίκο. Τούτοι έβλεπαν έναν άλλο μπούφο. Ήταν αυτός ο άλλος μπούφος καφέ προς το μαύρο, είχε δυο μικρά φτερά και συνήθως ήταν νυκτόβιος. Δεν ήταν όμως αρπακτικό, αν και το ερώτημα παίζεται. Πάντως ήταν πουλί κι ήταν όμορφο. Στέκονταν ανάμεσα σε καφόμαυρα υγρά χορτάρια. Δεν άξιζε να φάει σκάγια ήθελε μπάλες. Τα σκόλια των παιδιών συμπλήρωναν με θαυμασμό οι κυνηγοί: Πω, πω!!! Τι μπούφος είναι αυτός!!!

ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΝΤΙΝΑΛΕΞΗΣ

ΜΝΗΜΟΣΥΝΗ ΣΤΟ ΓΙΑΝΝΗ ΒΑΚΑΜΗ
(που έφυγε τον περασμένο Φλεβάρη)

Αρχιτεκτονική του χωριού μας Πώς χτίστηκε το χωριό μας; Πώς χτίστηκε το Ζαγόρι;

Σύμφωνα με την εργασία του Βύρωνα Χρηστίδη «Αρχιτεκτονική του Κεντρικού Ζαγοριού– το παράδειγμα του Κουκουλιού» κι με άλλες εργασίες όπως το βιβλίο του Βασ. Χαρίση «Ζαγοροχώρια» και τα βιβλία του Λαζαρίδη το Κουκουλί είναι χτισμένο σε τέσσερις περιόδους, 1300 περίπου 1650, -1650-1750, -1750-1990 και από εκεί μέχρι σήμερα

Α' περίοδος
Περίπου 1330 ως 1650

Για την περίοδο αυτή λίγα στοιχεία έχουμε, από λίγους τοίχους στην Πανωχώρια στα Περίβωλια, που πιθανόν είναι αυτές της περιόδου κι από κάποια στοιχεία στο Σελιό. Τα σπίτια ήταν πολύ απλά, καλύβες, λιθοκτιστα, πολλά χωρίς σοβά, με ένα δυο δωμάτια και γύρω οι αποθήκες και το μαντρί.

Β' Περίοδος
1650-1750 περίπου

Τα σπίτια τώρα είναι μεγαλύτερα και πιο ευρύχωρα με περισσότερα δωμάτια και πιο πολλές ανέσεις.

Είναι ανατολικού τύπου, κι Ανατολή δεν εννοούμε την Μικρά Ασία, αλλά γενικά την υπάρχουσα σήμερα Εγγύς Ανατολή.

Τέτοια σπίτια δεν χτίζονταν μόνο στο Ζαγόρι αλλά και σε άλλα μέρη όπως στα Γιάννενα, έχουμε το παράδειγμα του σπιτιού του Αλή Πασά στο Νησί.

Υπάρχει και δεύτερος όροφος η κρεβάτα είναι στη μέση κι περιμετρικά δωμάτια. Οι βοηθητικοί χώροι είναι έξω. Τα παράθυρα πιο μεγάλα και οι πόρτες. Ο δεύτερος όροφος στηρίζεται σε καμάρες και από κάτω είναι το ξώστρι (εξώστρις).

Είναι καλυμμένα εσωτερικά και εξωτερικά με σοβά από κόμμα του τόπου μας. Όλα τα σπίτια όλων των περιόδων είναι λιθοκτιστα με πέτρες που βγάζαν σε νταμάρι (λατομείο) από την περιοχή και πλακοσκεπή.

Γ' περίοδος
1750-1990 περίπου

Η τρίτη περίοδος είναι η περίοδος της μεγάλης ανάπτυξης του χωριού μας και του Ζαγοριού.

Τώρα τα σπίτια είναι πολύ μεγάλα, πολλά σωστά παλάτια, όπως του Δημόσιου, του Πλακίδα, των Κουτουζαίων, των Στρουμπαίων κ.λ.π. αλλά και των φτωχών είναι αξιόλογα.

Κρατούν στοιχεία από τα σπίτια της Β' περιόδου, έχουν όμως μεγάλα και πολλά δωμάτια, μεγάλη κρεβάτα, ξεχωριστό δωμάτιο το φωτεινό ή σανσίν, για να έχουν μεγάλη θέα και δροσιά την άνοιξη και το Φθινόπωρο. Πολλά έχουν εσωτερική κουζίνα και τουαλέτες, συνήθως η τουαλέτα ήταν στο ξώστρι για ασφάλεια.

Πολλά είχαν υδατοξεμενές στέρνες για το νερό.

Το φυσικό περιβάλλον του χωριού μας.
Ζούμε σε έναν πανέμορφο τόπο

Όλα τα μέρη έχουν τις ομορφιές του, όλοι το λένε το Κουκουλί έχει τις περισσότερες ομορφιές.

Σε όποια εποχή και αν το επισκεφτεί κανένας είναι πανέμορφο.

Την άνοιξη είναι ένας παράδεισος, το καλοκαίρι ακόμη είναι πνιγμένο στο πράσινο με τις κίτρινες πινελιές, το φθινόπωρο έχει χίλια χρώματα και το χειμώνα όταν το σκεπάζει το χιόνι, γίνεται ονειρικό.

Γιατί;

Γιατί έχει κλίμα μοναδικό, ξηρό, με σχετική κάτω από το υπέδαφος υγρασία, για τούτο και το πολύ πράσινο.

Έχει κανονικό υψόμετρο, από 700μ. στο ποτάμι ως τα 1000 στον Άγιο Μηνά. Στο Μεσοχώρι έχει 850 μ.

Έχει μεγάλη ηλιοφάνεια, γιατί έχει θέση δυτική.

Όλα αυτά που αναφέραμε μας δίνουν μια σπάνια πανίδα και χλωρίδα.

Ζουν όλων των ειδών τα ζωντανά έντομα, ερπετά, αμφίβια, πτηνά, θηλαστικά, σαρκοφάγα και φυτοφάγα.

Η χλωρίδα του είναι από τις πιο πλούσιες της Ελλάδας.

Βότανα, θάμνοι, δέντρα δασικά και καρποφόρα, φυτρώνουν στα σάδια μας, στις πλαγιές στις ρεματιές, στο Βίκο μας.

Φανταστείτε! Ο Λαζαρίδης έχει συγκεντρώσει στη συλλογή του πάνω από 1250 είδη άγριων βοτάνων, μια από τις μεγαλύτερες βοτανολογικές συλλογές στον τόπο μας.

Αυτά τα λίγα σε τούτη την πρώτη για τη φύση του τόπου μας σελίδα.

Σε άλλα τεύχη θα μιλήσουμε ξεχωριστά για την πανίδα και την χλωρίδα του τόπου μας. Έχουμε λοιπόν μοναδικό φυσικό περιβάλλον, την πιο πλούσια, την πιο όμορφη πανίδα και χλωρίδα.

Ας μην ξεχνάμε να λέμε στον καθένα που έρχεται στον τόπο μας.

Σεβάσου τον τόπο μας, μην τον καταστρέφεις, Δεν είναι ξένος, είναι δικός μας, είναι δικός σου προστάτεψε τον. Ξέρεις ότι....

Το Ζαγόρι, το χωριό μας, το έχτισαν μαστόροι Κονκοιιώτες.

Αυτοί έκαναν τα αρχοντικά μας, την εκκλησία, τα σχολεία, τα γεφύρια και ό,τι θαυμάζουμε εμείς σήμερα.

Δουλεύαν εργάτες στη γη μας, Αλβανοί όπως και σήμερα.

Τα παλιά χρόνια ως τα πρόσφατα γύρω από το χωριό μας ήταν χωράφια, αμπέλια, κήποι, περβόλια.

Το προστάτευαν οι Σουλιώτες. Ερχόταν αγροφύλακες, φύλακες των σπιτιών, φύλακες των χωριών, από την περιοχή του Σουλίου, οι κουμπουράδες δηλαδή.

Θα ρωτήσεις...

Και οι Ζαγορίσιοι τι έκαναν; Γυρίζαν σε όλη τη λεκάνη της Μεσογείου και έφερναν στον τόπο τους τα πλούτη και τη γνώση.

Από τον Πρόεδρο της Κοινότητας Αγίου Μηνά...

Μια διευκρίνιση για νερόμυλο του Ζαγοριού

«Αξιότιμοι κύριοι,

Με το παρόν θα ήθελα εκ μέρους των κατοίκων και των δημοτών της Κοινότητας Αγίου Μηνά του Δήμου Ζαγοριού να διορθώσω την εσφαλμένη αναφορά άρθρου που δημοσιεύθηκε στην εφημερίδα σας με τίτλο «Νερόμυλος Αρίστης: Ένας ξεχασμένος θησαυρός...!» στις 14/5/2020. Με μεγάλο ενδιαφέρον διαβάσαμε το άρθρο και χαρήκαμε για την παρουσίαση αυτού του «ξεχασμένου» σημείου ενδιαφέροντος της περιοχής μας στο ευρύ κοινό. Παρόλα αυτά θα πρέπει να επισημανθεί ότι τα ερείπια του νερόμυλου αυτού ούτε ξεχασμένα είναι, αλλά και ούτε ανήκουν στην Κοινότητα Αρίστης, καθώς δεν βρίσκονται στα γεωγραφικά όρια αυτής. Η «περιοχή του μύλου», πολύ καλά γνωστή στους κατοίκους του Αγίου Μηνά, εκτός από τα ερείπια του νερόμυλου φιλοξενεί και άλλα ερείπια βοηθητικών κτηρίων που εξυπηρετούσαν τις αγροτικές εργασίες των κατοίκων του χωριού στην περιοχή. Στα χωράφια περίξ του μύλου καλλιεργούνταν καλαμπόκι και άλλα κηπευτικά είδη, ενώ το σπίτι του τελευταίου μύλωνά διασώζεται στο χωριό μας.

Η περιοχή σήμερα αποτελεί τμήμα του Εθνικού Πάρκου Βόρειας Πίνδου. Με εκτίμηση, Σταύρος Στεργίου Πρόεδρος Κοινότητας Αγίου Μηνά» («ΠΡΩΙΝΟΣ ΛΟΓΟΣ» 16-18/5/20)

ΤΡΕΙΣ ΑΝΕΠΙΣΗΜΕΣ ΑΠΟΓΡΑΦΕΣ ΠΛΗΘΥΣΜΟΥ ΑΠΟ ΤΟΝ ΦΡ. ΠΟΥΚΕΒΙΛ, ΤΟΝ ΙΩΑΝ. ΛΑΜΠΡΙΔΗ ΚΑΙ ΤΟΝ ΑΛΕΞ. ΚΑΘΑΡΕΙΟ

ΣΚΗΝΗ Α' : Χειμώνας στο Ζαγόρι. Βοριάς και κρύο. Το μεσοχώρι και τα γκαλντερίμια γεμάτα κίτρινα φύλλα. Ο αέρας τα σηκώνει, τα κολλάει στον τοίχο και μαζεύονται σωρός. Λίγα έμειναν στον πλάτανο και πέφτουν σαν αλεξίπτωτα. Ψυχή ζώσα δεν υπάρχει. Δεν κυκλοφορεί ούτε γάτα, ούτε σκύλος, ούτε άνθρωπος. Είπαν για τον καιρό ότι αύριο θα χιονίσει, θα δούμε άσπρη μέρα.

ΣΚΗΝΗ Β' : Φεύγω απ' τον μαχαλά μου για τον απάνω σε σπίτι φίλων για καφέ. Στο μεσοχώρι συναντώ ζευγάρι νέων και τους καλημερίζω. Με ρωτούν για καφενείο κι απαντώ αρνητικά. Με ρωτούν για κατοίκους κι απαντώ 11 μόνιμοι. Τα σχολία περίσσια.

ΣΚΗΝΗ Γ' : Το τζάκι αναμμένο, τα κούτσουρα μπόλικά. Έξω χιονίζει και το απολαμβάνω. Νεκρική σιγή. Δίπλα μου η γατούλα κοιμάται. Η γυναίκα θράζει τραχανά για μεσημεριάτικο. Στο περβάζι του παραθυριού δυο σπουργίτια κουρνιάζουν και περιμένουν ψίχουλα ψωμιού. Το χιόνι πέφτει πυκνό και κολλάει στα κλαριά. Δεν έχω ορατότητα προς το Μπισικέλι. Κάθομαι παραστιάς και διαβάζω τον Φρανσουά Πουκεβίλ. Το βιβλίο εκδόθηκε από την ΕΗΜ το 1994, έχει τίτλο «Ταξίδι στην Ελλάδα. Τα Ηπειρωτικά». Προλεγόμενα-Μετάφραση του κ. Κώστα Βλάχου. Στον πρώτο τόμο κι απ' την σελίδα 137 ως την 156 γράφει για την περιήγησή του στο Ζαγόρι. Ο Πουκεβίλ ξεκίνησε ιερέας, ύστερα δάσκαλος, γιατρός, συγγραφέας. Το 1806 ο Μέγας Ναπολέων ύστερα και από αίτημα του Αλή Πασά τον διόρισε Γενικό Πρόξενο της Γαλλίας στα Γιάννινα. Ο Ναπολέων ήθελε να ελέγχει τον άξονα Αδριατική-Αιγαίο-Κωνσταντινούπολη. Αλλά ακόμη η Γαλλία επιφόρτισε τον συγγραφέα Πουκεβίλ να μελετήσει την κλασσική Ελλάδα, τον χαρακτήρα, τα ήθη και έθιμα των κατοίκων της. Ο Πουκεβίλ στην δεκαετία που έμεινε στα Γιάννινα επισκέφτηκε πολλές περιοχές της Ηπείρου και βεβαίως τα Ζαγοροχώρια. Γράφει πολλά και διάφορα αλλά θα περιοριστώ στις σελίδες 147-148 όπου παραθέτει «Πίνακα των χωριών της Περραιβίας ή Επαρχίας Ζαγορίου». Τούτος ο πίνακας του Πουκεβίλ με τις χριστιανικές οικογένειες μου θύμισε αυτόματα τις πληροφορίες του Ιωάννη Λαμπρίδη στα «Ζαγοριακά 1870», όπου αναφέρει αριθμό οικογενειών και κατοίκων ανά χωριό.

ΣΚΗΝΗ Δ' : Ο Ιωάννης Λαμπρίδης, ο ιστορικός του Ζαγορίου, το 1859 εικοσαετής φοιτητής, στις καλοκαιρινές του διακοπές επισκέφτηκε τα Ζαγοροχώρια και συνέγραψε στη συνέχεια τα «Ζαγοριακά» του, που εκδόθηκαν το 1870. Στο Γ' Μέρος, άλλοτε περιληπτικά κι άλλοτε εκτεταμένα παραθέτει πολλές πληροφορίες για κάθε χωριό. Εδώ μας ενδιαφέρουν οι οικογένειες και οι κάτοικοι. Απ' τον Πουκεβίλ ως τον Λαμπρίδη είναι περίπου 50 χρόνια κι αξίζει να τα εξετάσουμε. Τα στοιχεία του ενός και του άλλου τα μάζεψα σ' ένα πίνακα, ως εξής:

Όνομα χωριού	Πουκεβίλ	Λαμπρίδης
κάτοικοι	Χριστ. οικ.	οικογ. κάτοικοι
Δοβρά (Ασπράγγελοι)	100	171 1300
Μπούλσου (Ελάτη)	70	84 450
Κλουμπουχάρι (Σωποτσέλι-Δίλοφο)	100	116 550
Κάτω Σουδενά	200	165 940
Αρτσίστα	150	170 940
Πάπιγκος	160	100 700
Βουβίτσι (Βιτσικό)	60	40 190
Σερβάρι (Τσερβάρι-Ελαφότοπος)	150	170 800
Απάνω Σουδενά	180	128 840
Βίτζα (Βίτσα)	230	- -
Μπάγια (Κήποι)	50	151 840
Κουκούλι	150	110 590
Καπέσοβο	80	67 400
Βραδέττο	90	44 360
Τσεπέλοβο	200	170 1000
Σκαμνέλι	150	184 1000
Ντομπρίνοβο (Ηλιοχώρι)	150	73 610
Λεσινίτσα (Βρυσοχώρι)	200	204 1270
Λάιστα	230	364 1800
Βωβούσα	150	50 210
Τσερνέζι (Ελατοχώρι)	200	177 1500
Φλαμπουράρι	100	150 680
Βοντενίκο (Τρίστενο)	70	100 700
Μακρίνι	100	96 450
Δραγάρη (Καστανώνα)	60	65 310
Δόλιανη	100	89 450
Λιασκοβέτσι (Λεποκαρυά)	200	200 1000
Νεγάδες	150	80 690
Τζουκίτλα (Δίκορφο)	150	137 800
Μανασσί	100	59 430
Καλουτά	200	125 760
Στόλοβο (Διπόταμο)	100	51 400
Καβαλάρη	60	36 310
Καμνιά (Ανθρακίτης)	60	37 300
Λινιάδες (Λυγγιάδες)	70	43 250
Δουλιανά	200	- -
Απάνω Ραβένια	130	80 400
Κάτω Ραβένια	60	40 200
Μαυροβούνι	50	40 200
Μεσοβούνι	40	21 130

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ:

1) Χρησιμοποίησα τον πίνακα των χωριών όπως τάχει και τα γράφει ο Πουκεβίλ.

2) Υποθέτω ότι το Κλουμπουχάρι είναι το Σωποτσέλι και το Βουβίτσι το Βιτσικό λόγω της κατάταξης των χωριών στον πίνακα.

ΤΡΕΙΣ ΑΝΕΠΙΣΗΜΕΣ ΑΠΟΓΡΑΦΕΣ ΠΛΗΘΥΣΜΟΥ ΣΤΟ ΖΑΓΟΡΙ

3) Ο Πουκεβίλ θεωρεί και τα Δολιανά Ζαγοροχώρι ενώ ο Λαμπρίδης δεν μας δίνει πληροφορίες γιατί τα τοποθετεί στο Πωγώνι.

4) Ο Λαμπρίδης προσθέτει στο Ζαγόρι και τον Γεροπλάτανο (Αλνζότ Τσιφλίκι) με οικογένειες 65 και κατοίκους 420.

5) Ο Πουκεβίλ όσον αφορά την Βίτσα μας δίνει συνολικά 230 χριστιανικές οικογένειες. Ο Λαμπρίδης ξεχωρίζει τους τρεις μαχαλάδες και γράφει: Μονοδέντρι οικ. 106 κάτ. 700, Άνω Βίτσα (Μεσιός μαχαλάς) οικ. 74 κάτ. 600 και Κάτω Βίτσα (Κάτω μαχαλάς) οικ. 63 κάτ. 340.

6) Για το Πάπιγκο ο Λαμπρίδης προσθέτει χωριστά το Μικρό Πάπιγκο με οικ. 47 και κάτ. 400 και για την Λάιστα χωριστά το Παλαιοχώρι Λάιστας με οικ. 58 και κάτ. 180.

7) Από τον Πουκεβίλ λείπουν τα χωριά Άν Μηνάς, Γρεβενίτι και Φραγγάδες για άγνωστους λόγους. Ο Λαμπρίδης γράφει: Άγιος Μηνάς οι 20 κάτ. 132, Γρεβενίτι οικ. 226 κάτ. 1500 και Φραγγάδες οικ. 188 κάτ. 900.

8) Ο Πουκεβίλ στην απογραφή του προσθέτει και 31 καλογέρους, δηλαδή: Άνω Σουδενά - Βαγγελίστρα μοναχοί 10, Άνω Σουδενά - Αγία Παρασκευή μοναχοί 5, Βουτσά μοναχοί 8 και Μακρίνι - Παναγιά μοναχοί 8.

9) Για πολυπληθέστερα χωριά καταχωρούνται στον Πουκεβίλ η Λάιστα και η Βίτσα με 230 οικογένειες καθεμιά. Το ίδιο και ο Λαμπρίδης ο οποίος δίνει για την Λάιστα 364 οικ. και 1800 κατ. και αναφέρει ξεχωριστά το Παλαιοχώρι Λάιστας. Για την Βίτσα ο Λαμπρίδης συνολικά για τους τρεις μαχαλάδες γράφει οικ. 243 και κατ. 1640.

10) Το Μεσοβούνι αναφέρεται από τον Πουκεβίλ σαν το μικρότερο χωριό με 40 οικ. Ο Λαμπρίδης στο Μεσοβούνι δίνει 21 οικ., στο Καβαλάρη 36 οικ. και στην Καμνιά 37 οικ.

11) Ο Πουκεβίλ στρογγυλοποιεί τις χριστιανικές οικογένειες σε δεκάδες και εκατοντάδες, πράγμα που δεν ανταποκρίνεται στην υφιστάμενη κατάσταση. Ας υποθέσουμε ότι η καταγραφή γίνεται κατά προσέγγιση, είτε συν είτε πλην. Τουναντίον ο Λαμπρίδης φαίνεται ακριβέστερος αφού χρησιμοποιεί και τις μονάδες. π.χ. Λυγγιάδες οικ. 43, Μπάγια οικ. 151, Τζουντίλα οικ. 137.

12) Το σύνολο του πληθυσμού κατά τον Πουκεβίλ με υπολογισμό 5 άτομα στην κάθε οικογένεια ανέρχεται σε 23.330 συν 31 καλόγεροι = 23.361 κάτοικοι. Βεβαίως θα υπάρχουν και οικογένειες με δυο γερόντια, αλλά και οικογένειες με γερόντια, ζευγάρι και παιδιά. Τέλος, να μη ξεχνάμε και τις πολύτεκνες οικογένειες, μερικές να φτάνουν τα 9-10 παιδιά.

Αθροίζοντας τους κατοίκους κατά τον Λαμπρίδη και προσθέτοντας τα χωριά Βίτσα, Μικρό Πάπιγκο, Παλαιοχώρι Λάιστας, Άν Μηνά, Φραγγάδες και Γρεβενίτι φτάνουμε τους 28.462 κατοίκους. Λιγότερους ο Πουκεβίλ και περισσότερους ο Λαμπρίδης.

ΣΚΗΝΗ Β' : Το 1913, αμέσως μετά την απελευθέρωσή μας, το Υπουργείο Παιδείας έστειλε τον Επιθεωρητή Αλέξανδρο Καθάριο στα Γιάννινα σε εκπαιδευτική αποστολή. Τον Ιούλιο του 1913 ο Αλ. Καθάριος περιήλθε 27 Ζαγοροχώρια και συνέταξε έκθεση. Άγνωστο για ποιους λόγους δεν πέρασε κι απ' τα άλλα χωριά. Απ' αυτή την έκθεση μας ενδιαφέρει εν προκειμένω η πληροφορία για τον πληθυσμό των χωριών.

Σημειώνει τον αριθμό των κατοίκων προσθέτοντας την ένδειξη «περίπου». Γράφει τα εξής: Γρεβενίτι 1250, Φλαμπουράριον 600, Τσερνέσιον 250, Λάιστα 1600, Παλαιοχώριον Λαϊσής 150, Δομπρίνοβον 760, Λεσινίτσα 850, Σκαμνέλιον 650, Τσεπέλοβον 800, Καπέσοβον 250, Βραδέτον 90, Κουκούλιον 200, Κάτω Βίτσα 260, Άνω Βίτσα 280, Μονοδέντριον 385, Σωποτσέλιον 420, Μπάγια 500, Δόλιανη 300, Δραγάριον 120, Μακρίνον 140, Άνω Σουδενά 600, Τσερβάριον 850, Κάτω Σουδενά 700, Δοβρά 850, Μπούλτσι 400 και Δρεστενίκον 750. Συνολικά ο Καθάριος μας δίνει 12.850 κατοίκους σ' αυτά τα χωριά. Λείπουν απ' τον Καθάριο 17 χωριά και δεν μπορεί να γίνει σύγκριση με Πουκεβίλ και Λαμπρίδη. Η μόνη παρατήρηση ότι το σύνολο του πληθυσμού είναι πολύ μικρό σχετικά αν δούμε ότι απ' τον Λαμπρίδη πέρασαν 50 χρόνια. Σαν ισχυρότερη αιτία προβάλλεται ο ελληνοτουρκικός πόλεμος του 1912-1913, τότε που χάθηκαν πολλά παλικάρια και πολλοί οικογενειάρχες. Αξίζει να σημειώσουμε ότι ο Καθάριος δίνει μεγαλύτερα χωριά την Λάιστα και το Γρεβενίτι και μικρότερα το Βραδέτο, το Δραγάρη και το Μακρίνο. Σημειωτέον ότι και στο Παλαιοχώρι Λάιστας δίνει 150 κατοίκους.

Απέχουμε περίπου 210 χρόνια απ' τον Πουκεβίλ και 160 απ' τον Λαμπρίδη. Οι αριθμοί αυτοί ωχριούν μπροστά στην κατάσταση του 2020. Ας περιμένουμε το 2021 την νέα απογραφή του πληθυσμού για να βγάλουμε ποσοστά μείωσης και κατάντιας. Μας ρήμαξε η αστυφιλία, η ανεργία, η ξενιτιά, η υπογεννητικότητα, η εγκατάλειψη της γης και των βουνών. Δεκάδες αυτοκίνητα σε κάθε χωριό. Πολλά ξενοδοχεία, ξενώνες, ενοικιαζόμενα δωμάτια και ταβέρνες. Ο τουρισμός δεν μας έσωσε κι ούτε θα μας σώσει. Το κράτος αδιάφορο, το κράτος σε οικονομική κρίση, η Ήπειρος η φτωχότερη περιοχή της Ευρώπης. Τα βουνά, τα ποτάμια, τις χαράδρες, τα γεφύρια, τα μνημεία τα ζήσαμε. Η κοιλιά θέλει φαγητό κι αυτά δεν τρώγονται. Ήρθαν κι οι αλβανοί μαστόροι και σίκωσαν κτίρια (κατοικίες κι επαγγελματικά), αλλά το Ζαγόρι δεν σηκώνει κεφάλι. Έρχεται κρήμα στο Ζαγόρι σε λίγα χέρια. Λίγο ή πολύ δεν ξέρω. Οι επενδυτές στράφηκαν σε καταλύματα και φαγάδικα και η ανεργία παραμένει υψηλή. Χωριά χωρίς κατοίκους το χειμώνα, χωριά με 10-15 άτομα και λίγα με κίνηση τουριστική.

Το παρελθόν το καταγράφει η ιστορία και η ιστορία μας διδάσκει. Η ιστορία του Ζαγορίου -καταγεγραμμένη λεπτομερώς- δεν μας διδάσκει; Γιατί κυλάμε στον κατήφορο; Φταίμε εμείς ή φταίνε τρίτοι; Σε τούτο το ταλαίπωρο Περιοδικό γράφτηκαν πολλά με πολλούς φταίχτες. Συνεχίζουμε τον αγώνα και περιμένουμε την Δευτέρα Παρουσία.

ΣΚΗΝΗ ΣΤ' : Περίμενα να θράσει κι ο τραχανάς και νάτος έρχεται. Οι π'ρωμάδες έτοιμες στην πυροστιά και καλή μας όρεξη. Έξω χιονίζει. Σηκώνομαι κι ανοίγω το παράθυρο να βάλω ψωμί στο περβάζι. Τα σπουργίτια φεύγουν. Κλείνω το παράθυρο κι έρχονται να φάνε κι αυτά. Βάζω κι άλλο κούτσουρο στη γωνιά.

Απόστολος Ντιναλέξης

Προστασία του περιβάλλοντος: «Ουδέν νεώτερον...»

Τιμώντας την ημέρα περιβάλλοντος αναδημοσιεύουμε κείμενο του 2004. Άλλωστε από τότε τίποτε δεν άλλαξε.

Όταν, αγαπητοί αναγνώστες του Περιοδικού μας, θα έχετε στα χέρια σας το τεύχος αυτό, θα 'χει φύγει, κιόλας, ο πρώτος μήνας του καλοκαιριού, ο Ιούνιος και καλοκαίρι δεν είδαμε ακόμα.

Ως γνωστό, μια από τις μέρες του -η 5η Ιουνίου- έχει καθιερωθεί παγκοσμίως ως **Ημέρα του Περιβάλλοντος**. Το θυμόμαστε το έργο το περιβάλλον μια φορά το χρόνο με πομφόλυγες και παχιά λήγια για να το κατακρεουργούμε και να το θιάζουμε όλον τον άλλο καιρό.

Αένας και αδυσώπητος ο πόλεμος ανάμεσα στο σύγχρονο άνθρωπο της αγοράς και το περιβάλλον, με θύματα -τελικά- και τους δύο. Στ' όνομα μιας κακώς νοούμενης, «ανάπτυξης» υποθηκεύουμε τη ζωή των επερχόμενων γενιών.

Ο ανθρώπινος εγωισμός, ο παραλογισμός και η ακόρεστη απληστία για κέρδος χωρίς σύνεση και λογική, στο αποκορύφωμα, εμείς να περάσουμε καλά και από εκεί και πέρα «γαία πυρί μειχθήτω».

Κι ύστερα απορούμε γιατί όλα άλλαξαν και μεταλλάχθηκαν κι έτσι πνιγώμαστε τα καλοκαίρια και ψνυώμαστε το χειμώνα.

Κι ίσως τούτος ο, παράλογα, βροχερός Ιούνιος να μας γλιτώσει για λίγο από τις καταστροφικές φωτιές που δεν άψανε ακόμα, για να κάνουν κάρβουνο κάμποσα από τα εναπομείναντα δάση μας (παραστατικότατο το σχετικό σχέδιο του Μακρή στην «Κ»). Γνωστά, θα πείτε, και χιλοειπωμένα όλα

αυτά. Κι ας έρθουμε και στο Ζαγόρι μας. Κι εδώ το περιβάλλον στο απόσπασμα: «Ουδέν νεώτερον από το μέτωπο», θα λέγαμε, παραπέμποντας στον τίτλο του γνωστού βιβλίου του Ε. Μ. REMARK: «Ουδέν νεώτερον...» κι ας μενότανε το μακελειό στο Δυτικό Μέτωπο...

Το περιβάλλον για το Ζαγόρι (δεν θα κουραστούμε να το λέμε) αποτελεί την ατίμητη προίκα του. Τόσο το δομημένο και το φυσικό όσο και το ανθρωπογενές. Καλά αυτό το τελευταίο το ξεκληρίσαμε εδώ και χρόνια. Όσο για τ' άλλα δυο, ενώ υπάρχουν τα περιθώρια και οι προϋποθέσεις να διαφυλαχτούν και να γίνουν σοβαροί παράγοντες σωστής και βιώσιμης ανάπτυξης, εμείς συμπεριφερόμαστε σαν ...ιδανικοί αυτόχειρες.

Το δομημένο περιβάλλον, τη μοναδική αρχιτεκτονική μας κληρονομιά την εναποθέσαμε σε χέρια άσχετα με κίνδυνο το Ζαγόρι μας να αλβανοποιηθεί, όπως με δικαιολογημένη οργή κατήγγειλε προχθές στο Μονοδένδρι στα εγκαίνια μιας ακόμη φωτογραφικής έκθεσης του Ριζαρείου Ιδρύματος ο δικός μας Άγγελος Κίτσος, προαναγγέλοντας την κυκλοφορία ενός θαυμάσιου Βιβλίου του Αρχιπέκτονα Χρηστίδη σχετικό με την ιστορία της Αρχιτεκτονικής στα Ζαγόρια. Μίλησε με ιερό πάθος ο Άγγελος για τα τεκταινόμενα στο Ζαγόρι και μας συγκίνησε όλους. Και μίλησε για όλα. Με τα λόγια του αλλά και με τα έργα του αντιπαραθέτει το μοντέλο του Πολιτισμικού Τουρισμού, σ' αυτόν που μέχρι σήμερα αναπτύσσεται χωρίς να ξέρουμε πού θα το πάει το Ζαγόρι. Επ' αυτού, όμως, θα επανέλθουμε.

«Ζ» - (Ιούνιος 2004)

Ευχαριστήριο

Στον διάκονο του βουνού κ. Ν. Κούρτη στέλνουμε ένα μεγάλο ευχαριστώ για τα κομπολογάκια που μας έστειλε, κατασκευασμένα από υλικά του δάσους, «διά χειρός» του ίδιου. Τα κομπολόγια στο χέρι, τα μάτια μας σ' αυτά κι ο νους μας στο αγαπητό Νίκο. Τα χέρια δουλεύουν, το μυαλό λειτουργεί, δημιουργεί και κατασκευάζει. Ευχόμαστε στον αγαπητό Νίκο καλό καλοκαίρι, με υγεία και χαρά.

Βασίλειος Τζιόβας - Απόστολος Ντιναλέξης

23η ΑΠΡΙΛΙΟΥ: ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΗΜΕΡΑ ΒΙΒΛΙΟΥ

ΝΙΚΟΛΑΟΥ ΧΡΥΣΟΣ. ΚΟΥΡΤΗ
ΔΙΑΚΟΝΟΥ ΤΟΥ ΔΑΣΟΥΣ ΚΑΙ ΤΟΥ ΒΟΥΝΟΥ

Ανάμεσα στις πολλές «ΠΑΓΚΟΣΜΙΕΣ ΗΜΕΡΕΣ» που έχουν καθιερωθεί να γιορτάζονται σε συγκεκριμένες ημέρες του χρόνου παγκοσμίως εξέχουσα θέση πιστεύω ότι κατέχει η ΗΜΕΡΑ του βιβλίου που γιορτάζεται στις 23 Απριλίου.

Σκέφτηκα να ψάξω, να βρω και να αραδιάσω στη συνέχεια, αυτά που είπαν και έγραψαν οι Λόγιοι και οι Σοφοί για τη σημασία του βιβλίου και γενικώς για τα ΓΡΑΜΜΑΤΑ:

1. Άνθρωπος αγράμματος ξύλο απελέκτο. (Λαϊκή σοφία)
2. Μάθε Γέρο γράμματα τώρα στα Γεράματα. (Λαϊκή σοφία)
3. Μάθε Νιος γράμματα να έχεις καλά Γεράματα. (Λαϊκή σοφία)
4. Άνθρωπος που δεν διαβάει μοιάζει με δέντρο που δεν ποτίζεται. (Γκαίτε)
5. Τα βιβλία είναι φάροι που φωτίζουν την απέραντη θάλασσα του χρόνου. (Γκαίτε)
6. Το βιβλίο είναι φρουρός και συνοδοιπόρος του πνεύματος. (Πρ. Παυλόπουλος τώος Π.Τ. Δημοκρατίας).
7. Το βιβλίο εξακολουθεί να αποτελεί το όχημα και την κιβωτό της διάδοσης κάθε σημαντικού πολιτισμού. (Πρ. Παυλόπουλος)
8. Ο Γουτενβέργιος ολοκλήρωσε την πρώτη εκτύπωση βιβλίου το 1456.
9. Το βιβλίο αποτελεί το ωραιότερο δημιούργημα του ανθρώπου γιατί μεταβιβάζει από γενεά σε γενεά την πείρα και τις γνώσεις. (Ο ίδιος).
10. Το ακριβότερο βιβλίο του κόσμου κυκλοφόρησε τον 19ο αιώνα με περιεχόμενο τα ππνά της Αμερικής. (Πληροφορία από παλαιό βιβλίο).
11. Η γνώση που δεν συμπληρώνεται, κάθε μέρα λιγοστεύει.
12. Να διαβάζουμε, η μελέτη είναι πηγή Σοφίας. (Λαϊκή σοφία).
13. Στον καλό το μαθητή, το χαρτί και το μολύβι, είναι οι δυο καλοί του φίλοι. Είναι οι δυο καλοί του φίλοι. (Λαϊκή σοφία).
14. Τα βιβλία είναι οι πιο καλοί μας φίλοι, ούτε μας κολακεύουν ούτε μας προδίδουν. (Λαϊκή σοφία).
15. Η 2α ΑΠΡΙΛΙΟΥ καθιερώθηκε ως «ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΗΜΕΡΑ ΠΑΙΔΙΚΟΥ ΒΙΒΛΙΟΥ».

(ΚΟΖΑΝΗ, ΑΠΡΙΛΙΟΣ 2020)

Επιστολές

Αγαπητοί μου φίλοι της Συντακτικής Επιτροπής της Εφημερίδας. Ψάχνοντας στο αρχείο μου, βρήκα ένα οδοιπορικό του κλιμακίου του Υπουργείου Γεωργίας, αποτελούμενο από τον Υφυπουργό Γεωργίας κ. Σταυρόπουλο της ηγεσίας της Δασικής Υπηρεσίας και του Υπουργού Βορ. Ελλάδας κ. Μανάντη.

Το κλιμάκιο αυτό ξεκίνησε από τα Γρεβενά στις 16 Ιουλίου 1962 και εγκαίνιασε το Δασικό Δρόμο που έγινε από τη Δασική Υπηρεσία της Δυτικής Μακεδονίας και άρχισε το 1957 για να ενώσει την Ήπειρο μέσω Βωβούσης.

Στη Βωβούσα είχαν συγκεντρωθεί όλοι οι κάτοικοι της περιοχής και έγινε Αγιασμός.

Ο συντάσσων αυτό το σημείωμα ήταν παρών στην εκδήλωση αυτή. Μάλιστα έχω και ασπρόμαυρη φωτογραφία στη Βωβούσα. Όλα τα παραπάνω στοιχεία σας τα θέτω υπόψη για δημοσίευση ώστε να τα θυμούνται οι παλιοί και να μαθαίνουν οι Νέοι.

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΧΡΥΣΟΣ. ΚΟΥΡΤΗΣ

ΤΟ ΝΕΡΟ ΔΕΝ ΠΩΛΕΙΤΑΙ

Όπως διαβάζουμε στον ημερήσιο τύπο το χωριό του Πηλίου Σταγιάτες εδώ και χρόνια βρίσκεται σε πόλεμο με το Δήμο Βόλου για την απόφασή του να τους αποκόψει από την πηγή του χωριού τους. Οι κάτοικοι αντιστέκονται εδώ και περίπου δέκα χρόνια κατά της ιδιωτικοποίησης της πηγής από τις εκάστοτε Δημοτικές αρχές. «Η πηγή είναι η ύπαρξη του χωριού μας», λένε. Η Κρύα βρύση, ήταν και θα είναι η πηγή των Σταγιάτων.

Πάντα ζήλευα την καλή τύχη των χωριών που είχαν μια βρύση στο μεσοχώρι όπως το Πάπιγκο, η Αρίστη, το Τσερβάρι το χωριό της μάνας μου, αφού το χωριό μου δεν είχε παρά μόνο πηγάδια. Οι βρύσες στα χωριά τραγουδούν τη ζωή τους. Είμαστε μαζί με τους Σταγιάτες στον αγώνα τους να σώσουν το νερό τους. Γι' αυτό και παρακάτω δημοσιεύουμε το ποίημα «Οι βρύσες μας» από το βιβλίο του δικού μας Λάκη Ντιναλέξη «ΚΑΠΕΣΟΒΟ». Β.Τ.

Οι βρύσες μας

Τριγύρω στο Καπέσοβο
οι ιδρυτές του βρίκαν
τις λιγοστές πηγές νερού
και εγκατασταθήκαν.

Λαγούμι πέτρινο γερό
και ύστερα καζάνι,
καμιά σταγόνα μη καθεί
στην κάνουλα να φτάνει.

Καζάνι έφτιαχναν γερό
και ύστερα χαγιάτι
και αποκάτω έτρεχε
το γάργαρο νεράκι.

Η κάνουλα¹ τα χείλη μας
ευχάρισια δροσίζει
και στο παχνί² τα ζώα του
ο πιστικός ποτίζει.

Από τ' αμπέλι ο σκαφτιάς
τον ιδρώτα ξεπλένει,
ψωμότυρο, ξεδίψασμα
και η κοιλιά χορταίνει.

Ο κυνηγός και τα σκυλιά
στον ίσκιο θ' ακουμπήσουν,
τις πέρδικες και τους λαγούς
εδώ θε να μετρήσουν.

Γυναίκες κατηφόριζαν
τις φτσέλες³ να γεμίσουν
και φορτωμένες γρήγορα
στο σπύ να γυρίσουν.

Νερό να λούσουν το παιδί
και ρούχα για να πλύνουν,
να σφουγγαρίσουν σπιτικό,
νερό λουλούδια πίνουν.

Οι κότες πίνουν νερό
και τον Θεό δοξάζουν
και στο μαντρί τα ζωντανά
περίεργα βελιάζουν.

Νερό για το μαγείρεμα,
για το πηρέιο όλο,
πολύτιμο, δυσεύρετο
στο ζωικό το ρόλο.

Το καλοκαίρι λιγοστό
στην κάνουλα σταλάζει,
το σπιτικό νοικοκυριό
σε δυσκολίες βάζει.

Γραδίστα τα σταλάγματα
στη Βρυσοπούλα χύνει,
στον κάτω μας τον μαχαλά
νερό καμπόσο δίνει.

Μαρίνος βρύση έφτιαξε,
Πενάμπελα η θέση
Καραμεσίνης ζήλεψε
πολλά νερά να δέσει.

Την παρακάτω Τσουβάλη
αμέσως παραγγέλνει
καλύτερη και όμορφη,
καλούς μαστόρους στέλνει.

Μαρίνογλου στον Κάρπενο
την βρύση του σπκώνει,
Αλέξης Νούτσος πάραυτα
μια βρύση θεμελιώνει.

Στο Ρογκοβό, στον Πλαϊνό
οι βρύσες για κηπάρια,
μπαξέδες⁴ και λαχανικά,
γυναίκες παλικάρια.

Σοκάκια πεντακάθαρα
με γλώσσα σκουπισμένα
και την κοπριά απλώνανε,
κηπάρια λιπασμένα.

Ντομάτες κατανόστιμες
και τρυφερά αγγούρια,
φασόλια και κολοκυθίες,
κοπριά απ' τα ακούρια.

Οι κοπελίες κινούσανε
στη βρύση για να πάνε,
το παλικάρι τ' όμορφο
και πέρα τώρα θάνε.

Οι κοπελίες στο Ρογκοβό
απ' την γιαγιά σταλμένες,
λαχανικά μαζεύανε,
καλά δασκαλεμένες.

Στις βρύσες ανταμώνανε
πριν έρθει το βραδάκι,
αγάπη, όρκος, έρωτας
κι ανταλάσσαν φιλάκι.

Γι' αυτό οι βρύσες δίνανε
και άλλες ευκαιρίες,
αθάνατες εμείνανε
σ' ερωτικές πορείες.

Το γκούμι⁵ πάρε, Λένη,
να το γεμίσουμε,
στη βρύση στο Σιρίνιο
για να μιλήσουμε.

Καπέσοβο, Καπέσοβο,
δεν έχεις κρουνέρι,
κορίτσια έχεις όμορφα
καιρός ναμπρούς θα φέρει.

1. Πέτρινη λεκανίτσα στον τοίχο της βρύσης.
2. Ποτίστρα όπου χύνονταν του νερό τη κάνουλας.
3. Βαρέλες ξύλινες ως είκοσι οκάδες.
4. Περιδόλια.
5. Χάλκινο δοχείο νερού, πλατύ κάτω, στενεύει απάνω, με χερούλι και καπάκι.

Βιβλιοκριτική

Σχολειοπωλείον

Κώστα Σουλτάνη

ΚΩΣΤΑΣ ΣΟΥΛΤΑΝΗΣ
Σχολειοπωλείον
γραφομηχανή
εκδόσεις

Σ' αυτή την 96 σελίδων νουβέλα του, ο εκ Τσεπελόβου συμπατριώτης μας Κώστας Σουλτάνης ανατρέπει με παλιοκαιρίσιους μαχαλάδες κι ολολοζώντα καλντερίμια. Στο κέντρο της ιστορίας, το σχολείο και το παντοπωλείο του χωριού, εξού και το ... Σχολειοπωλείον! Στο φόντο ο δάσκαλος, ο παντοπώλης και -φυσικά- ο ήρωας της ιστορίας, μέλος μιας κοινωνίας που εκείνα τα χρόνια αποφάσισε να αφήσει για πάντα πίσω της τη νομαδική ζωή και τις συνεχείς μετακινήσεις από τα βουνά στα χειμαδιά, με το όνειρο μιας ήσυχης και φυσιολογικής «χωριάτικης» ζωής.

Ως αλληγορικό στοιχείο κάνει συχνά την εμφάνισή του το κοτέτσι κι ο μικρόκοσμος του, με τα κοκόρια, τις κότες και τ' αυγά τους, καθρεφτίζοντας έναν προσηφνικό εσωτερικό κόσμο με τις έγνοιες και τους προβληματισμούς του κι έναν ευήλικο που ξεθωριάζει, έτοιμο να μπει για πάντα στο χρονοτούλαπο της ιστορίας.

Ο τόπος είναι ο καμβάς κι οι λέξεις λιτές, απλές, άμεσες και ζωντανές, τα χρώματα σε τούτο τον πίνακα που ο προφορικός λόγος μετατρέπεται σε πεζό, με την ίδια ευκολία που η ζάχαρη μπαίνει στο ίδιο ράφι με τα υγρά και τα δύο αν κυθούν δεν ξαναμαζώνονται.

Λεξιπλάσιες πανήγυρις που οι ομιλητές της κοινοδέκτου θα διαβάσουν απνευστί.

Μιχάλης Κόκκορος

«Το πιο όμορφο μπαλκόνι του κόσμου»

– Α μωρ' Παύλο, δεν το φκιάνουμε λίγο μεγαλύτερ;

– Εμένα με φτάν' τόσο.

Και κάπως έτσι, το μπαλκόνι μας στην Αρίστη απόμεινε 1 επί 1,5 ίσα να χωράνε δύο καρέκλες και ν' ανοίγει η σπία προς τα έξω. Κάθε που μπαίναμε απ' την αυλόπορτα, την πρώτη μέρα των διακοπών κι αργότερα στην αρχή ενός τριμήνου, η γιαγιά κάθονταν εκεί και μας περίμενε. Η εικόνα της να κάθεται εκεί παραμένει χαραγμένη στη μνήμη μου και θα μένει καλά φωλιασμένη, όσα χρόνια κι αν περάσουν.

Εκεί καθόμασταν το πρωί για μια φέτα φρέσκο ζυματό ψωμί με βούτυρο κι ένα ποτήρι γάλα, εκεί και το απόγευμα για το κολατσιό. Τα μεσημέρια χτύπαγε ο ήλιος κι ίσα που έβγαине η γιαγιά μια σιγνή να μας φωνάξει, να μαζετούμε απ' το χαγιάτι που παίζαμε «καπάκια», χωρίς να υπάρχει χρόνος, σε προνομιακή θέση το μπαλκόνι μας, πάνω απ' την πλατεία της Αρίστης, λέγαμε από εκεί αμέτρητες «καλημέρες» κι άλλες τόσες «καλησπέρες» στους χωριανούς που πηγαινοέρχονταν στο Χάνι. Ευχές εγκάρδιες και... πού και πού 2 κουβέντες για τ' αξιοσπείρωτα. Από εκεί μετρούσε κι ο παππούς τ' αυτοκίνητα που κατέβαιναν στο ποτάμι, σε μια έξοδο Πρωτομαγιάς, τότε που πρωτοξεκίνησαν τα κύματα του τουρισμού στον τόπο μας.

Μας έδινε απεριόριστη θέα στο χωριό τ' αμφιθεατρικά κτισμένο αλλά και κάτω, στην κοιλάδα του Βοϊδοματί και τα γύρω βουνά. Κι ύστερα, σαν έπεφτε ο ήλιος, βλέπαμε να ξεπηδούν τα μαγικά φωτάκια στο Βισκό, το Μικρό και το Μεγάλο Πάπιγκο, την Άνω Κλειδωνιά... Γέμιζε το Χάνι με κόσμο και κατεβαίναμε τρέχοντας να παίξουμε «κρυφτό», μέχρι να βγει η γιαγιά στο μπαλκόνι να μας φωνάξει να μαζετούμε για βράδυ, συχνά προδίδοντας την «κρυψώνα» μας και προκαλώντας το γέλιο στους θαμώνες του Χατζηγιάννη. Όπως όλα τα πράγματα, η προνομιακή θέση του μπαλκονιού είχε και τ' αρνητικά της!

Στις μέρες μας, εκεί θα πω τον πρωινό μου καφέ. Κόσμος πολλός πηγαινοέρχεται αλλά οι «καλημέρες» λιγόστεψαν. Οι περισσότεροι είναι ξένοι που γνωρίζουν τις ομορφιές των χωριών μας και τις φύσης τους. Λίγοι χωριανοί περνάν πού και πού κι ακόμα λιγότεροι ρίχνουν το βλέμμα τους στο μπαλκόνι μας, που συνήθισε πια στη μοναξιά αφού μία είναι γεμάτο και είκοσι άδειο. Και τη νύκτα, εκεί καταφεύγω λίγο πριν κοιμηθώ κάνοντας μικρούς και μεγάλους απολογισμούς. Ξαν συντροφιά, τα φώτα των αυτοκινήτων –που είναι πολλά πλέον– ανεβοκατεβαίνοντας ρυθμικά το φωδωτό δρόμο του Παπίγκου. Ενίοτε δε κι οι φωνές κάποιων «ξέμπαρκων» στο τελευταίο τραπέζι της πλατείας που θέλää τους σε κάνουν μέρος της παρέας. Κι αν ύστερα περισσέψει λίγο τσίπουρο στο ποτήρι, πέφτει κάτω στην αυλή σαν κατευόδια σπονδή, σ' όσους κι όσα έφυγαν.

Καίτοι κάποιοι «φυλακίζουν» το μπαλκόνι μας μ' ένα κλικ στη φωτογραφική τους μηχανή, αυτό δεν διεκδικεί τον τίτλο κάποιας περίτεχνης κατασκευής, δε θα βρει χώρο σε κάποιον πολύχρωμο τουριστικό οδηγό, ούτε θα βραβευτεί στη «γυαλιστερή» έκδοση κάποιου lifestyle περιοδικού. Είναι –παρόλα αυτά– το πιο όμορφο μπαλκόνι του κόσμου κι είναι εδώ στην Αρίστη, στο Ζαγόρι μας. Κι ο παππούς μου είχε δίκιο. Τόσο μας έφτανε...

Μιχάλης Κόκκορος

Είς μνήμην Παύλου & Θάλειας Βέλλου.

Αφιέρωμα στον αείμνηστο Πύρρο Στάρα

Γράφει ο Τάκης Παναγ. Παπαδημητρίου

Ξαναδιαβάζοντας το στρατιωκοϊστορικό ντοκουμέντο: «ΗΠΕΙΡΟΣ ΠΡΟΜΑΧΟΥΣΑ» του πρωτομάχου υποστράτηγου Χαράλαμπος Κατσιμήτρου Διοικητή της VIIIης Μεραρχία από το έτος 1937 έως το 1941, ξαναθυμήθηκα την ηρωική πολεμική δράση του Πύρρου Στάρα, Εφέδρου Ανθυπολοχαγού το 1940 και αργότερα δασκάλου στα Πρότυπα Δημ. Σχολεία στα Γιάννενα, επιθεωρητή Δημοτικών Σχολείων Γρεβενών και, τέλος, επιθεωρητή Α' εκπαιδευτικής περιφέρειας Πρέβεζας.

Ο αείμνηστος διακρινόταν για την ευθυκρισία του, τη μνήμη του, το θάρρος του, την ευσυνειδησία του, τον απλό και ευγενικό χαρακτήρα του, την κοινωνική του συμπεριφορά και την επιστημονική του επάρκεια. Ως έφεδρος αξιωματικός στον επικό αγώνα του 1940-41, διακρίθηκε για τη γενναιότητα και ανδρεία που επέδειξε στον μεγάλο αγώνα εναντίον των παλόν φασιστών του φανφαρόνου Μουσολίνι.

Ένα άλλο προτέρημα που είχε ο μαχητής έφεδρος αξιωματικός Πύρρος Στάρας ήταν εκείνο που στο στρατό αποκαλούσαν **Τοπογραφικό βλέμμα**: Το έδαφος έχει πάντοτε (και σήμερα) μεγάλη σπουδαιότητα για την έκβαση της οποίας πολεμικής επιχείρησης. Οι τοπογραφικοί χάρτες είναι και σήμερα πολύτιμοι στους αξιωματικούς και τα επιτελεία τους, η αποτύπωσή τους όμως στη μνήμη (δηλαδή πλήρη αναπαράσταση του εδάφους του πολεμικού θεάτρου δεν είναι ίδιο παντός). Ο αείμνηστος, λόγω και καταγωγής, ήξερε πολύ καλά την τοπογραφία του πολεμικού θεάτρου, «διάβαζε» άριστα τους στρατιωτικούς χάρτες και απομνημόνευε τοπογραφικά δεδομένα με άνεση, πιστότητα και σιγουριά. Ένα άλλο προσόν του αείμνηστου επιθεωρητή ΠΥΡΡΟΥ ΣΤΑΡΑ ήταν η σεμνότητα. Κανένας από τους καλούς γνωστούς του δεν τον θυμάται ποτέ να διηγείται το όποιο κατόρθωμά του, πολύ δε περισσότερο κατορθώματα της εμπόλεμης εποχής. Όλα αυτά προστιθέμενα και στο ότι υπήρξε άριστος οικογενειάρχης δικαιώνει το γεγονός ότι θεωρούνταν σημαντικός Γιαννιώτης πολιτης και γνήσιος Ζαγορίσιος συμπατριώτης. Καλοκαίρια διέμενε στην Πρέβεζα, όπου είχε μικρή ιδιόκτητη κατοικία. Κάποιες φορές τον αντάμωναν στις βάρκες να αγοράζει ψάρια. τον χαιρετούσα με σεβασμό και πάντα με κουβέντα. «Δεν είχα την ευκαιρία να γνωριστούμε, αφού δεν ήσουν στην περιφέρειά μου». Ήταν γλυκομίλητος και πάντα ευγενικός με όλους.

Έπαυτος δίκαιος και άξιος είναι όταν οι άλλοι σου αναγνωρίζουν τέτοιες αρετές. Αν όμως αυτές τις ομολογεί ο Διοικητής σου, τότε ο έπαυτος είναι «Άριστο Ανδρείας και Γενναιοφροσύνης». Είναι όμως καιρός να μιλήσει ο Διοικητής του πολεμιστή Πύρρου Στάρα, υποστράτηγος Χαράλαμπος Κατσιμήτρος μέσα από τις σελίδες του πολύκροτου ως άνω βιβλίου του: ... «16 Νοεμβρίου 1940... Είς τον

τομέα ΑΣΟΥ το απόσπασμα Φρίζν, υπό τις διαταγές του Σώματος Ιππικού επιτίθεται προς ΚΟΝΙΤΣΑ. Εκ τούτου μικρόν απόσπασμα (Διμοιρία Πεζικού και Διμοιρία πολυβόλων, υπό τις διαταγές του εφέδρου Ανθυπολοχαγού Πεζικού ΠΥΡΡΟΥ ΣΤΑΡΑ, εθελουσίως αναλαθόντος την Διοίκησιν, ανήλθε διά μακράς και κοπιωδεστάτης πορείας επί του υψηλού, απότομου και βραχώδους ορεινού όγκου ΓΚΑΜΗΛΑ (ύψους 2120μ.) οπόθεν δι' αιφνιδιαστικού πυρός πολυβόλων, έβαλε κατά των περίξ ΚΟΝΙΤΣΗN εκθρικών τημάτων, τα οποία αιφνιδιασθέντα υπεχώρησαν εν πανικό...

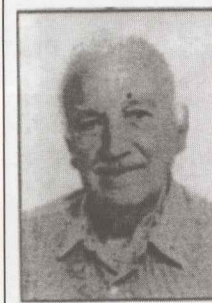
Οι άνδρες άπαντες επεδείξαντο μεγίστην ψυχικήν και σωματικήν αντοχήν, μεταφέροντες τα πολυβόλα και τα πυρομαχικά επί των ώμων των, βοηθούμενοι προς τούτο και υπό των κατοίκων, ανδρών και γυναικών, εθελουσίως μετασκόπων.

Ο εφ. Ανθυπολοχαγός ΣΤΑΡΑΣ Π. όστις επέτελεσε τον λίαν τιμητικόν δι' αυτόν και το τμήμα του άθλον, καταγόμενος εκ του εγγύς εκεί χωρίου ΠΑΠΙΓΚΟΝ, εγνώριζε λεπτομερώς το έδαφος και επί πλέον διετέλεσεν αρχηγός του Ορειβατικού Συλλόγου ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ, όστις κατά το παρελθόν είχε ανέλθει πολλάκις επί του ορεινού όγκου ΓΚΑΜΗΛΑ...». Αυτά γράφει ο αείμνηστος της VIIIης Μεραρχίας Χαράλαμπος Κατσιμήτρος για τον ΠΥΡΡΟ ΣΤΑΡΑ. Εγώ δεν έκανα τίποτε άλλο από το «ανασύρω» την παλθκηρσία δράση του μακαρίτη επιθεωρητή και να την εναποθέσω στη μνήμη σας, γιατί πιστεύω πως οι γενναίοφρονες πράξεις πρέπει να προβάλλονται, να μεγαλύνονται, για να μας ενδυναμώνουν. Γιατί οι πράξεις ανδρείας δεν χάνονται. Ακουμπούν τη δική μας καθημερινότητα. Κι αν όλα κι όλοι παρέχονται «Παρέχονται οι πράξεις, οι δράσεις, το τόλμημα/ στον απόηχο των εξαιρέτων πράξεων/ με την κλαγγή των φωτών λέξεων και την κωδωνοκρουσία των συμβόλων».

«Πύρρου Στάρα Γενναίου τέκνου της Ηπειρου, πολεμιστή ατρόμητου και επιθεωρητή Δημ. Σχολείων ας είναι αιωνία η μνήμη»

Ο αείμνηστος επιθεωρητής Πύρρος Στάρας καταγόταν από το Πάπιγκο Ιωαννίνων. Υπηρέτησε ως επιθεωρητής Α' εκ. Περιφέρειας Πρέβεζας (1951-1965). Πρωτοδιοριζόμενος ο υποφαινόμενος σ' εκείνον παρουσιάστηκε, δεν είχα όμως την ευκαιρία να τον έχω επιθεωρητή, διότι διατέθηκε με διορισμό στην Β' Εκπαιδευτική Περιφέρεια Πρέβεζας. Τον γνώρισα καλά στις κατασκηνώσεις Ζαλόγγου.

Υ.Γ. Ευχαριστών: Ευχαριστώ θερμά, τους κ. Ναυσικά και Θωμά Λογοθέτη, την πρόθυμη και ευγενέστατη κόρη του κ. Έλσα και τον Παύλο Χρήστου που τον είχε επιθεωρητή σε όλα τα μαθητικά του χρόνια για τις πολύτιμες πληροφορίες που μου δώσανε για τον σεβαστό Επιθεωρητή και πατέρα.

ΙΩΑΝΝΗΣ Γ. ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ Ένας λόγιος λογοτέχνης...

Του ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΣΠ. ΜΟΥΣΣΕΛΙΜΗ

Με αφορμή από όσα έγραψε πρόσφατα για μένα ο αγαπητός μου φίλος λογοτέχνης, ιστοριοδίφης, εργάτης του λόγου, ακούραστη πένα, Γιάννης Γ. Παπαϊωάννου, στην εφημερίδα «Πρωινός Λόγος», θερμά τον ευχαριστώ και διά του παρόντος του ανταποδίδω τα βέλπιστα, με τούτα τα λόγια:

Φίλε Γιάννη, η ξελογιάστρα η μούσα μου, ξύπνησε πάλι μέσα μου και με κέντρισε λόγια καλά να σου πω, λόγια που βγαίνουν απ' της καρδιάς μου τον ίσο και που με φέραν σε ειρμό να σε τραγουδήσω ξανά.

Η ξελογιάστρα η μούσα μου βγήκε στ' αγνάντιο πάλι κι ήρθε μαζί μου ξάπλωσε στο ίδιο προσκεφάλι με κέντρισε και έγραψα γέμισα μία κόλλα Γιατί τ' αξίζεις σταυραϊτέ να σου τα δώσω όλα.

Γιάννη δεν είσαι συ κιοτής

Γιάννη δεν είσαι συ κιοτής της τέχνης λασπολόγος είσαι της γνώσης ο κρηπής φόρο δεοντολόγος δεν είσαι συ το γέννημα μιας Μάνας το πλασίδι είσαι της μούσας κέντημα της νόησης διασίδι.

Δεν είσαι συ ένας απλός της τέχνης γυρολόγος είσαι της Ρόδου Κολοσσός, το περί ου ο λόγος είσαι της αράχνης ο ιστός του ράμματος τυλίχτρα μα και της πένας προεστός και του μυαλού σφυρίχτρα.

Αθόρυβα περπατείς και με ροπή να γράφεις στο κάθε τι γίνε κατής, πετρόβεργο, να πλάθεις και πάντα νάσαι ταπεινός κι απλός ως είσαι Γιάννη με το μυαλό σου, καλινός, αναφορές να κάνει.

Άτελη νάν' η πέννα σου κι ατέλειωτ' η μελάνη ο δε Θεός από ψηλά χρόνους πολλούς να θάνει αστείρευτος ο λόγος σου, με διαμαντένια γνώση σ' όλη τη διανόηση έχει πολλά να δώσει.

Οι προσφορές σου υψηλές, πολλά έχεις ορθώσει κι οι μνήμες είναι γοερές που σ' έχουνε λυτρώσει ανέβα την ανηφοριά και μην βαρυγκομίσεις ο δρόμος έχει λιθαριά πρέπει να περπατήσεις.

Μάσε δεμάτια τα χαρτιά και κάντα τόμους όλα της τέχνης στήσε τα γιαπιά, ροκάνισε την κόλλα και με τη δύναμη του νου της σκέψης σου την αύρα γίνε βροντή του κεραυνού σταλαγματιάς κατάβρα.

Τα έργα σου είναι μεστά, του κάμπου καλαμπόκι δεν είναι κιβδηλα πλαστά των αλλουनों οι κόποι περπάτα και γκιζέριζε κι ανέβαινε τ' αψηλού μεστούς τους κάμπους θέριζε και γίνε πέτρα μύλου.

Μελίρης κι ολιγόλογος ως είσαι φίλε Γιάννη αποδεχτός ο πρόλογος π' όποιον και να στον κάνει, όμως αν μέσα στη ροή αδικοϊστορίσει πρέπει λιγάκι να ντραπεί, τσιότσιο, να κοκκινίσει.

Κράτα την πένα σθεναρά και κάνε το σταυρό σου η θεία πρόνοια θωρά, το λαδερό δικό σου ριξε το λάδι σου παντού κι άναψε τα καντήλια της τέχνης γίνε ο γκουρού, της νόησης η ζήλεια.

ΤΟΥ ...ΧΩΡΙΟΥ ΤΟ ΜΑΓΑΖΙ

Πάγκοι, ξύλινοι, πέντε-έξι, που καθόταν έξι-επτά, επτά-οκτώ ήταν τα τραπέζια. Όλα ξύλινα κι αυτά. Λίγες ψάθινες καρέκλες, τρία-τέσσερα σκαμνιά. Το «Τεζιάκι» να χωρίζει αυτά τα δύο μαγαζιά. Το Μπακάλικο στημένο απ' τη μία τη μεριά και τον καφενέ που ήταν, καθώς «μπαίνεις»... δεξιά.

Περιμετρικά στους τοίχους, δυο-τρεις λάμπες στα καρφιά που φωτίζανε τα βράδια, καθισμένους νοματέους καμιά εικοσιπενταριά.

Έπαιζαν τη Διπλανή τους και ρουφούσαν τα ρακιά.

Με μεζέ τυράκι λίγο και την μαύρη την ελιά.

Πού και πού κονσέρβα ανοίγαν και τηγανητά αυγά.

Ρούφα μία το τσιγάρο, ρούφα μία το ποτό.

Ο ένας πείραζε τον άλλο, με αθώα χωρατά.

Κουβεντιάζαν μεταξύ τους για ό,τι θέλει το χωριό.

Τι του λείπει, τι θ' αλλάξουν να το κάνουν πιο καλό.

Να το κάνουν πιο ωραίο, να το κάνουν ζηλευτό.

Κουβεντιάζαν για τον κάμπο, λέγανε για το βουνό.

Κουβεντιάζαν για τα ζώα λέγανε για τον καιρό.

Μεσ' στη μέση ήταν η σόμπα με τα μαύρα τα μπουριά

που τα δέναν στο ταβάνι με δυο σύρματα ψηλά.

Τσίγκινες διαφημίσεις για μπισκότα και ποτά.

Για παυσίπονα και άλλα για λαχεία και «.... ΠΡΟ-ΠΟ....».

Για τσιγάρα και ξυράφια αλλά και απορρυπαντικά.

Ήταν το ντεκόρ στους τοίχους που ήταν μαύροι απ' την καπνιά.

Ράφια ξύλινα στους τοίχους καρφωμένα στη σειρά.

Ήταν όλα φορτωμένα με «καλούδια» ζηλευτά.

Πάνω-πάνω οι κονσέρβες, κάτω τα ζυμαρικά.

Παρακάτω οι σοκολάτες, δίπλα τα ζαχαρωτά.

Ρύζι, ζάχαρη και αλάτι και καφέδες και καλβιά.

«ΡΟΥΛΙΑ» ή «ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ» τα μπισκότα τα γλυκά

«ΜΕΛΟ» ή «ΕΒΓΑ» οι σοκολάτες όλα κόστος μια ΔΡΑΧΜΗ.

«ΒΕΛΟΓΙΑΝΝΗ» οι καραμέλες και «ΘΡΕΨΙΝΗ» στο κουτί.

«ΜΑΓΕΙΡΟΣ» η μαργαρίνη, στο τρουβάλι η φακί.

Τα μπαχάρια στις καρτέλες, κρεμασμένα στο καρφί.

«ΣΗΠΡΤΟ» είχε στο μπουκάλι και λαδόκόλλα χαρτί.

Και πετρέλαιο για τις λάμπες, για τη «ΦΕΞΗ» την καλή

χλώρα «ΤΡΙΝΑΛ» και «ΚΑΙΝ» για μπουγάδα καθαρή

ούζο, μύρες και κονιάκ για μέρα γιορτινή

«ΜΕΤΑΞΑ» ήταν το κονιάκ, ντόπιο ήταν το ρακί.

Μοσχοσάπωνα και λάδι είχε μέσα στο καδί.

Μύρες «ΜΑΜΟΣ» ή «ΚΟΡΩΝΑ» και μία «ΦΙΞ» μέσ' στο γυαλί.

Τα τσιγάρα μάρκες ... έξι ... μία και ΧΥΜΑ (88 τεμ.) στο κουτί.

Τα ξυράφια ήταν «ΑΣΤΟΡ». Το «ΑΛΓΚΟΝ» απ' την «ΧΡΩ-ΠΕΙ».

Τέσσερις φορές το μήνα «έρχονταν» οι χωριανοί

περιμέναν απ' τα ξένα, μία κάρτα, μια γραφή

απ' τους ξενητεμένους... με μεγάλη προσμονή.

Αυτό ήταν στο χωριό μου (ΤΟ ΜΕΓΑΛΟ ΜΑΓΑΖΙ).

ΚΑΛΤΣΟΥΝΗΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ του ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ

Υ.Γ. Μνημούνη στα κλειστά μαγαζιά και καφενεία του Ζαγοριού.

ΑΥΤΟΙ ΠΟΥ ΕΦΥΓΑΝ

ΑΝΤΙΟ ΦΙΛΕ ΜΑΣ

ΑΠΟΧΑΙΡΕΤΙΣΜΟΣ
ΣΤΟ ΧΡΗΣΤΟ Δ. ΚΟΣΟΒΙΤΣΑ

Με πολύ θλίψη πληροφορηθήκαμε εδώ στην ΙΛΕΖ από ρεπορτάζ στον τοπικό τύπο με καθυστέρηση λόγω καραντίνας το θάνατο στη μακρινή Ν. Υόρκη ενός αγαπητού φίλου μας του Κατωραβενιώτη Χρήστου Κοσοβίτσα.

Το Γενάρη του μακρινού 2003 βρέθηκε ανάμεσά μας στην εορταστική γιορτή της πίκας της ΙΛΕΖ, όπου και μας τίμησε με ένα ζεστό χαιρετισμό που δημοσιεύουμε παρακάτω. Τότε στην ίδια εκδήλωση η ΙΛΕΖ τιμούσε τον αείμνηστο Αγάπιο Τόλη για την προσφορά του (βλέπε φωτό).

ιστορικό σημείο αναφοράς σπουδαίο και καλλίτερο από κάθε ιστορικό λαογραφικό βιβλίο, μιας εποχής που χάθηκε αλλά ακόμη ζει.

Ένας από τους σκοπούς των οργανώσεών μας είναι η διατήρηση του πολιτισμού μας, θρησκεία, γλώσσα, ήθη και έθιμα, παραδόσεις και η μετάδοσή στα παιδιά μας. Έργο δύσκολο αλλά κατορθωτό. Πιστεύω ότι μια επίσκεψη των αποδήμων στο μουσείο σας θα βοηθήσει τα μέγιστα σ' αυτούς τους σκοπούς.

Αυτές τις σκέψεις θα μεταφέρω στις οργανώσεις μας και ελπίζω μέσω αυτών και στο συνέδριο της Πανηπειρωτικής που θα λάβει χώρα το Φεβρουάριο, να υιοθετήσουμε και να τονίσουμε τη σπουδαιότητα ενός προγράμματος ότι κάθε Ηπειρωτόπουλο που επισκέπτεται τον τόπο να έχει στο πρόγραμμά του την επίσκεψη στο Μουσείο σας. Ο Πωγωνήσιος ποιητής Πορφύρης εκφράζει τον πόνο του ξενιτεμένου σ' ένα μικρό ποίημα ως εξής:

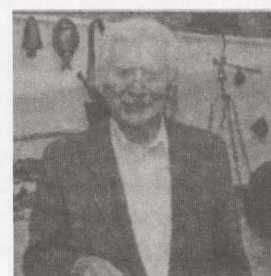
*Κλαίω όταν έρχομαι, και όταν φεύγω κλαίω
και ο χρόνος ανάμεσα είναι ανήμπορος
να στεγνώσει τα δάκρυά μου.*

Αγαπητοί συμπατριώτες και συμπατριώτισσες

Με τη σημερινή σας εκδήλωση βεβαιώνουμε ότι υπάρχουν οργανισμοί σαν την ΙΛΕΖ που διατηρούν και συνεχίζουν τα ήθη και έθιμα και απλοί Ηπειρώτες σαν τον τιμώμενο κ. Τόλη που αφιέρωσαν ολόκληρη ζωή στη διατήρηση και διάδοση της πλούσιας Ηπειρωτικής κληρονομιάς, και έτσι αυτή τη φορά θα φύγω με λιγότερα κλάματα.

Σας ευχαριστώ.

Χρήστος Κοσοβίτσας

Οι Ηπειρώτες της Νέας Υόρκης έχασαν
ένα από τα βασικά στηρίγματά τους!«Έφυγε» ο Χρ. Κοσοβίτσας, πρ. Πρόεδρος της
«Αναγέννησης»

Μουσείου στην Αυστρία. Ένας άνθρωπος, «μέσα σε όλα» τα ομογενειακά δρώμενα.

«Ήταν παντού, στην εκκλησία, στα σχολεία, στους συλλόγους. Όπου ομογένεια και αυτός μέσα» θα πει ο γιος του Αντώνης στην Ματίνα Δεμελή του «Εθνικού Κήρυκα». «Ήταν ένας ιζέντλεμαν, περίφανος για την καταγωγή του και την ελληνορθόδοξη θρησκεία του. Και όλα αυτά τα πέρασε στα παιδιά του. Και το ίδιο κάνω και εγώ στα δικά μου παιδιά, τον Χρήστο και τον Βασίλη. Πάντοτε μου έλεγε όπου και να βρισκόσαι να είσαι περίφανος για την καταγωγή σου», συμπληρώνει.

(«Πρωινός Λόγος» 16/4/2020)

Ένας από τους κορυφαίους της Ηπειρωτικής αποδημίας, για πολλές δεκαετίες, ο Χρήστος Κοσοβίτσας, «έφυγε» από τη ζωή προ δεκαημέρου σε ηλικία 87 ετών.

Για πολλά χρόνια διετέλεσε πρόεδρος του ιστορικού Ηπειρωτικού Συλλόγου «Αναγέννησης» Ν. Υόρκης, Πρόεδρος της Σχολικής Επιτροπής Αγ. Δημητρίου, ενώ ήταν ιδρυτής του Ηπειρωτικού Λαογραφικού

Ο Χρήστος ήταν συνδρομητής του περιοδικού μας, σαν και λίγο Ζαγορίσιος όπως έλεγε αφού, πάλε ποτέ, τα Κάτω Ραβένια ανήκαν στο Ζαγόρι.

Προσωπικά ο θάνατος του Χρήστου ήταν διπλά οδυνηρός αφού με συνέδεε μια μακρόχρονη φιλία από τα Γυμνασιακά μας χρόνια στη γεραρά Ζωσιμαία σχολή.

«Το Ζαγόρι μας» συμμετέχει στο πένθος και συλλυπείται θερμά την οικογένειά του στην μακρινή Αμερική και τους εδώ συγγενείς του, ιδιαίτερα τον φίλο μας και αδερφό του Άλκη Κοσοβίτσα.

Για την ΙΛΕΖ Β. ΤΖΙΟΒΑΣ

Χαιρετισμός κ. Χρήστου Κοσοβίτσα στην κοπή της πίκας

Κύριε πρόεδρε της Ι.Λ.Ε.Ζ.

Ευχαριστώ για την τιμητική πρόσκληση. Χαίρομαι και συγκινούμαι που βρίσκομαι ανάμεσά σας στην ωραία τούτη εκδήλωση, στο πατροπαράδοτο έθιμο «το κόψιμο της βασιλόπιτας» και στην αναγνώριση τιμής του μεγάλου έργου του απλού Ηπειρώτη κ. Αγάπιο Τόλη.

Κύριε Τόλη, τιμώμενο πρόσωπο, μαζί με τους απόδημους Ηπειρώτες σας εκφράζουμε τα θερμά και ειλικρινή μας συγχαρητήρια για το αξιόλογο έργο σας που η εμβέλεια του θα επεκταθεί και πέραν των ελλαδικών συνόρων και πέραν των ελλαδικών συνόρων.

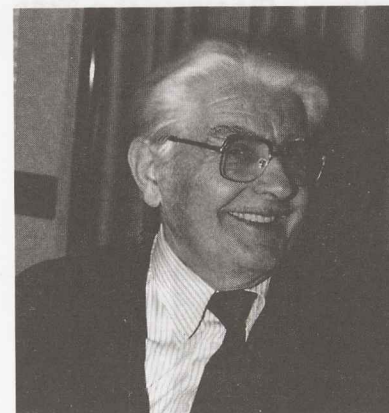
Επίσημοι προσκεκλημένοι,

Αγαπητοί Ζαγορίσιοι συμπατριώτες και συμπατριώτισσες

Σας μεταφέρω τους πατριωτικούς χαιρετισμούς μαζί με τις ευχές για ένα χαρούμενο, ευτυχισμένο χρόνο, όλων των Ηπειρωτών της Νέας Υόρκης και των μελών του Ηπειρωτικού Συλλόγου «Αναγέννηση-Σουλιάτισσα», ενός ιστορικού συλλόγου που ιδρύθηκε το 1934 και στο διάβα των περίπου 70 χρόνων έχει να επιδείξει αξιολόγη πολιτιστική και εθνική δράση.

Αγαπητέ κύριε Αγάπιε, γνωρίζω ότι πρόεδροι και άλλοι επίσημοι και ειδικοί εξύπνησαν το έργο σου σου, ας είμαι και εγώ ένας από τους πολλούς να εκφράσω την ταπεινή μου γνώμη ότι το έργο σας είναι καλό, σημαντικό και αξιόλογο για τις επερχόμενες γενεές τόσο των γηγενών, όσο και των αποδήμων. Θ' αποτελεί ένα

ΑΥΤΟΙ ΠΟΥ ΕΦΥΓΑΝ

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ Χ. ΖΙΝΔΡΙΛΗΣ
(1925-2020)

Με καθυστέρηση λόγω καραντίνας, αποχαιρετούμε ένα αγαπητό συμπατριώτη και φίλο, που έφυγε αρχές Μάρτη πλήρης ημερών. Την επομένη έγινε η κηδεία στο αγαπημένο του χωριό, το Τσερβάρι.

Δευτερότοκος γιος του αείμνηστου δασκάλου Χριστοδούλου Ζινδριλή και της

Ευράνης Δούβλη, μιας οικογένειας άρρηκτα δεμένης (5 γιοι και 1 μνηλιά), πήγε να συναντήσει τον πρωτότοκο αδερφό του Κώστα, που πέθανε πριν λίγα χρόνια. Με την οικογένειά του με συνέδεε προσωπικά μακρινή συγγένεια, αλλά και μια ζεστή φιλία για πολλά χρόνια. Ειδικά με τον Τάκη με συνέδεαν μνήμες από την πρώτη μου Γυμνασιακή χρονιά όταν έμεσα στο ίδιο σπίτι εκεί στην Κραβατιά μ' ένα τσούρμιο παιδί από το Τσερβάρι. Ο Τάκης στην 7η τάξη όταν από εκεί επιστρατεύτηκε 20χρονο παιδί για να βιώσει για 3 ολόκληρα χρόνια το δράμα του εμφύλιου πολέμου, όπου κι από θαύμα σώθηκε στη μάχη του κλέφτη.

Με το τέλος του εμφυλίου διορίστηκε στην Οικονομική υπηρεσία του Νοσοκομείου Χατζηνώστα απ' όπου και συνταξιοδοτήθηκε.

Τα τελευταία χρόνια ως συνταξιούχος πια σχεδόν καθημερινά βλεπόμασταν όλοι εδώ στο διπλανό καφενείο, όπου περνούσε τις ώρες του με τον φίλο του Κώστα Φωτέισο, συμπολεμιστή στο ίδιο τάγμα, αναθυμούμενοι τα χρόνια του πολέμου.

Πάντα γελαστός εξέπεμπε τον καλοσυνάτο χαρακτήρα του. Στην γυναίκα του, τα παιδιά του, τ' αδέρφια του απ' όλους εδώ στο περιοδικό μας θερμά και ειλικρινή συλλυπητήρια.

Καλό ταξίδι Τάκη και θα σε θυμόμαστε με αγάπη!

Για «Το Ζαγόρι μας» Β.Τ.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ Α. ΣΤΕΡΓΙΟΥ

Πολυαγαπημένο μας ξάδερφε Γιώργο,

Με συντριμμένη καρδιά απ' τον απροσδόκητο και πρόωγο θάνατό σου σε αποχαιρετούμε. Η σκληρή μοίρα ζήλεψε τη λεβεντιά σου, την οικογενειακή σου ευτυχία, την απέραντη καλοσύνη σου και τα πλούσια ψυχικά χαρίσματα και θέλησε να σε πάρει τόσο νωρίς από κοντά μας.

Αξέχαστε ξάδερφε, από τα νεανικά σου χρόνια διδάξες με υπομονή, καλοσύνη, ευγένεια και πάνω απ' όλα με αγάπη

προς τους μαθητές σου. Παντρεύτηκες την αξιολάτρευτη Βάσω και απόκτησες δυο λεβέντες, τον Αγαμέμνονα και τον Χρήστο. Έζησες σε όλη σου τη ζωή έντιμος, πρoός, γελαστός, καλοκάγαθος και αγαπητός σε όλους σε γνώρισαν.

Αγαπημένη ξάδερφε, μας άφησες ένα μεγάλο και δυσαναπλήρωτο κενό. Θρηνούμε για το χαμό σου αλλά σου υποσχόμαστε ότι η μνήμη σου θα μας μείνει άσβεστη για πάντα. Έφυγες για το μεγάλο ταξίδι για να βρεις τους πολυαγαπημένους σου γονείς και τον αδερφό μου τον Αλέκο, που σε περιμένει για συντροφιά. Στην λατρευτή σου γυναίκα, στα παιδιά σου και σε όλους τους συγγενείς εύχομαι ο Πανάγαθος Θεός να στείλει βάλαμο παρηγοριάς. Αιώνια σου η μνήμη και ελαφρύ το χώμα της Ναυπάκτου που σε σκέπασε. Δεν θα σε ξεχάσουμε ποτέ.

Κωνσταντίνος Χ. Στεργίου

ΜΝΗΜΟΣΥΝΗ ΓΙΩΡΓΟΥ ΣΤΕΡΓΙΟΥ

Μια Ζωή σαν παραμύθι

Μια φορά και έναν καιρό ξεκίνησε μια Παραμυθένια Ζωή που είχε άσχημο τέλος, ξεκίνησε κάπως έτσι με το προσκλητήριο γάμου μας

Που ήσουν εψές

Που ήσουν προψες

Και που θα πας απόψε

Εψές ήμουν στην μάνα μου

Προψές στην αδελφή μου

Και απόψε θάμαστε τα δυο τα δυο τα αγαπημένα

Ακριβέ μας Γιώργο ήρθες στο Πατσαουρέικο άρχοντας και έφυγες Άρχοντας στην ψυχή στην καλοσύνη στο ήθος σε έμένα στα παιδιά μας Αγαμέμνων και Χρήστο, είμαστε πολύ περήφανοι και τυχεροί που σε είχαμε στην ζωή μας.

Βάσιλεψαν τα μάτια σου στις 19-3-2020 ψυχούλ' αμου που μας αφήσαν παρακαταθήκη τα παραπάνω.

Ας είναι ελαφρύ το χώμα της Ναυπάκτου που πολύ αγάπες και σε αγαπήσαμε όλοι...

Η σύζυγος Στεργίου Πατσαούρα Βάσω

Τα τέκνα Αγαμέμνων Στεργίου

και Χρήστος Νικολίτσα Στεργίου

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΚΑΙ ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΧΡ. ΣΤΟΥΚΙΔΗ

ΚΑΙ ΑΝΤΩΝΙΟΣ ΚΟΝΤΟΝΙΚΟΛΑΟΥ

Τραγική είδηση μας ήρθε απ' το Πάπιγκο: Τα δυο αδέρφια ο 67χρονος Γιώργος και 65χρονος Απόστολος αγαπημένοι γιοι του αείμνηστου φίλου μας και μέλους της Συντακτικής Επιτροπής για ένα διάστημα και πάντα κοντά στο περιοδικό μας Χριστόδουλου Στουκίδη και αδέρφια της κόρης του Αγγελικής έφυγαν σε διάστημα μιας εβδομάδας. Τα λόγια είναι φτωχά για να εκφράσουμε την οδύνη μας και ιδιαίτερα στη φίλη μας Αγγελική που λίγο πριν την απώλεια των αδερφών της έχασε και τον σύζυγό της Αντώνη Κοντονικολάου.

Κουράγιο Αγγελική, θερμά συλλυπητήρια στους συγγενείς τους.

Το Δ.Σ. της ΙΛΕΖ - «Το Ζαγόρι μας»

ΑΓΙΟΣ ΜΗΝΑΣ**Θάνατοι**

– Ο Κούγκουλης Ανδρέας που γεννήθηκε το 1929 απεβίωσε στις 29/2/2020.

ΑΝΘΡΑΚΙΤΗΣ**Γεννήσεις**

– Η Κολιού Αρτεμισία και ο Τάσος Βαρζώκας του Αναστασίου απόκτησαν αγοράκι στις 17-6-20. Γερό, τυχερό να ζήσει κι όλου του κόσμου τα καλά να αποκτήσει.

ΑΝΩ ΡΑΒΕΝΙΑ**Γεννήσεις**

– Ο Σταύρος Δόνος και η Βαία Αναστασίου απέκτησαν στα Γιάννενα πρωτότοκο κοριτσάκι στις 26/ 5/20. Να τους ζήσει κι όλου του κόσμου τα καλά να αποκτήσει.

ΑΡΙΣΤΗ**Θάνατοι**

– Έφυγε απ' τη ζωή η Αργυρώ Ζαχαράκη το γένος Βασιλείου Μaziώτη την Πρωτομαγιά του 2020! Θερμά συλλυπητήρια στους συγγενείς της!

ΑΣΠΡΑΓΓΕΛΟΙ**Γεννήσεις**

– Ο Χρήστος Κάτσενας του Τηλέμαχου και της Ειρήνης Ράπη απ' το Τσεπέλοβο και η Ευαγγελία Αθανασοπούλου απόκτησαν κοριτσάκι στις 29/4/2020. Να τους ζήσει γερό και τυχερό!

Γάμοι

– Ο Καρβούνης Αλέξανδρος του Ευάγγελου και η Ξυνόγαλου Ιωάννα παντρεύτηκαν το Φλεβάρη του 2020. Να ζήσουν.

Θάνατοι

– Η Παπάζογλου Ευαγγελία που γεννήθηκε το 1926 απεβίωσε στις 21/5/2020.

– Ο Καραγιαννόπουλος Μιχαήλ του Ιωάννη και της Ερατούς που γεννήθηκε το 1926 απεβίωσε στις 31/5/20.

ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ

Συλλυπητήρια θερμά στους δικούς του.

ΒΙΤΣΑ**Γεννήσεις**

– Ο Σάβρος Γεώργιος και η Ανθή Στεργιοπούλου απόκτησαν κοριτσάκι στις Βρυξέλλες στις 10/ 3/20 και την είπαν Χριστίνα! Να ζήσει γερή και τυχερή.

Θάνατοι

– Απεβίωσε στην Αθήνα η Καλλιόπη Παλιάτσου που είχε γεννηθεί στις 20-3-1935 στη Βίτσα, που την έφεραν στις 18-6-20 και αναπαύτηκε στον τόπο που γεννήθηκε! Θερμά συλλυπητήρια στους οικείους της!

ΒΡΥΣΟΧΩΡΙ**Θάνατοι**

– Ο 85χρονος Ζήσης Μπλήνας του Στεργίου απεβίωσε στις 25-4-2020. Συλλυπητήρια θερμά.

ΓΡΕΒΕΝΙΤΙ**Θάνατοι**

– Πέθανε και κηδεύτηκε στην Ανατολή η Μαρία Ρούση στις 27/5/2020 σε ηλικία 91 ετών.

ΔΙΚΟΡΦΟ**Θάνατοι**

– Ο 63χρονος Νικηφόρος Αθανασίου απεβίωσε στις 4-5-20 στους Ασπραγγέλους Ζαγορίου.

ΕΛΑΦΟΤΟΠΟΣ**Θάνατοι**

– Η Καψάλη Αικατερίνη που γεννήθηκε το 1932 απεβίωσε στις 3/3/20.

ΗΛΙΟΧΩΡΙ**Βαπτίσεις**

– Ο Περικλής Γιαννακός και η Παναγιώτα Μάστορα βάπτισαν το γιο τους και τον είπαν Μάριο. Να ζήσει και καλός Χριστιανός.

ΚΑΒΑΛΑΡΙ**Γεννήσεις**

– Ο Βασιλείου Δημήτριος και η Θάνου Μαρία απόκτησαν αγοράκι στις 16-4-20. Να τους ζήσει.

ΚΗΠΟΙ**Θάνατοι**

– Η Καλλιόπη Αθηνά χήρα του Πελοπίδα που γεννήθηκε την 1-4-1929 στην Αίγυπτο πέθανε στις 31/1/2020 στο Κάιρο.

ΛΕΠΤΟΚΑΡΥΑ**Γεννήσεις**

– Η Αφροδίτη Τσιμιά και ο Ευάγγελος Πίστας απόκτησαν κοριτσάκι στις 8-5-20. Γερή και τυχερή να ζήσει κι όλου του κόσμου τα καλά να αποκτήσει.

ΜΟΝΟΔΕΝΔΡΙ**Γάμοι**

– Ο Γκόντος Ηλίας παντρεύτηκε στη Γερμανία την εκλεκτή του Τσίτσιου Ηλιάνθος-Λαμπρινή απ' την Καρδίτσα. Να ζήσουν, να ευτυχίσουν, απογόνους κι όλου του κόσμου τα καλά ν' αποκτήσουν.

Θάνατοι

– Η Αρβανίτη Αλεξάνδρα που γεννήθηκε το 1941 απεβίωσε στις 15/5/2020.

– Ο Ρίζος Ελευθέριος που γεννήθηκε το 1923 απεβίωσε στις 16/ 5/20.

ΠΑΠΙΓΚΟ**Γεννήσεις**

– Η Άρτεμις Μπίτου και ο Γιάννης Σπυριδώνου απόκτησαν στα τέλη Ιανουαρίου 2020, χαριτωμένο κοριτσάκι στη Γερμανία. Να ζήσει γερό και τυχερό.

Θάνατοι

– Ο Λάκης Στουκίδης πέθανε στα Γιάννενα στις 26/5/20 σε ηλικία 65 ετών. Η κηδεία του έγινε στο Πάπι-

γκο στις 27/5/20.

ΣΚΑΜΝΕΛΙ**Θάνατοι**

– Ο συνταξιούχος καθηγητής κοινωνιολογίας Κωνσταντίνος Φραγκούλης του Θεοδώρου και της Ταρίτσας που είχε γεννηθεί το 1944 απεβίωσε στο Αγρίνιο όπου ζούσε και στις 13-6-20 αναπαύθηκε για πάντα στο αγαπημένο του Σκαμνέλι.

Συλλυπητήρια θερμά στους συγγενείς του.

Συλλυπητήρια και από «Το Ζαγόρι μας».

ΤΡΙΣΤΕΝΟ**Θάνατοι**

– Ο Κουταβάλης Αθανάσιος που γεννήθηκε το 1931 απεβίωσε στις 20/5/20.

ΤΣΕΠΕΛΟΒΟ**Γεννήσεις**

– Η Ξένια Τζούμα, κόρη της Κρυσταλλίας Τσουμάνη και ο Κώστας Μηλιώνης απόκτησαν αγοράκι στα Γιάννενα στις 29/3/2020. Να τους ζήσει!

Θάνατοι

– Η Χρυσάνθη Κώστα το γένος Σπυρίδωνα Μακρή έφυγε από τη ζωή στις 26-4-20.

– Ο Ιωάννης Βαγγέλης του Γρηγορίου και της Αφροδίτης που γεννήθηκε το 1931 απεβίωσε στις 30/5/20 στα Γιάννενα. Η κηδεία του έγινε στο Τσεπέλοβο στις 31-5-20. Θερμά συλλυπητήρια στους δικούς του.

ΦΛΑΜΠΟΥΡΑΡΙ**Θάνατοι**

– Ο Γιώργος Θωμά Στεφάνου 63 χρόνων πέθανε και η κηδεία του έγινε στο Φλαμπουράρι στις 19/5/20. Συλλυπητήρια στη μητέρα του Αικατερίνη και λοιπούς συγγενείς.

Επιμέλεια

Δέσποινα Γκερλέ Μπίτσα

ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ

ψια της και σ' όλους τους συγγενείς της θερμά συλλυπητήρια.

«Το Ζαγόρι μας»

ΕΛΑΦΟΤΟΠΟΣ**Θάνατοι**

– Στις 13 Μαρτίου πέθανε και κηδεύτηκε την επομένη στο χωριό του ο Δημήτριος (Τάκης) Ζηνδριλής, συνταξιούχος υπάλληλος πλήρης ημερών. Στη σύζυγό του, τα παιδιά του, τ' αδέρφια του κι όλους τους συγγενείς του θερμά συλλυπητήρια.

«Το Ζαγόρι μας»

ΚΑΒΑΛΛΑΡΙ**Γεννήσεις**

– Ο Κωνσταντίνος Γρομτσάρης και η Ελένη Θάνου, που παντρεύτηκαν το καλοκαίρι, απέκτησαν το πρώτο τους παιδί, ένα χαριτωμένο κορίτσι. Τους ευχόμαστε να ζήσει, να είναι τυχερό και σε άλλα να χαρούνε.

Εκ του συλλόγου

Βαπτίσεις

– Ο Νικόλαος Δ. Θάνος και η Σοφία Τσίγκα βάπτισαν το πρώτο τους παιδί (αγοράκι) στην Αγία Τριάδα Καβαλλαρίου στις 31 Μαΐου και το ονόμασαν Δημήτριο. Ήταν μεγάλη τους επιθυμία να τελεσθεί το μυστήριο στο χωριό, ώστε να δώσουν την αφορμή σε πολλούς καλεσμένους να επισκεφτούν το Ζαγόρι και να θαυμάσουν την πράσινη ομορφιά και φύση του χωριού μας. Στους πολλούς καλεσμένους παρετέθη τραπέζι στο κέντρο του Γιάννη Αγγέλη στους Μηλιωτάδες. Τους ευχόμαστε να ζήσει και να το δουν ευτυχισμένο.

Εκ του συλλόγου

Βαπτίσεις

– Στις 8 Μαρτίου έγινε στο Καβαλλάρι και στον Ιερό Ναό «Αγίας Τριάδας» η βάπτισμα της κόρης του Κωνσταντίνου Κοντού και της Ζωής Ζώτου

και της δόθηκε το όνομα της γιαγιάς της Πανωραία.

Ο Κων/νος Κοντός είναι γιος του Νικολάου Κοντού και της Δήμητρας Τόσκα από το Καβαλλάρι.

Τους ευχόμαστε να τους ζήσει και να είναι στη ζωή της γερή και τυχερή. Τους ευχαριστούμε που ενώ μένουν στα Γιάννενα έκαναν τη βάπτισμα στο χωριό, γιατί έχουν δείξει κατ' επανάληψη ότι το αγαπάνε και δώσανε έστω και για μια μέρα ζωντανία και χαρά στο χωριό μας.

Εκ του Συλλόγου

Θάνατοι

– Η από ετών ευρισκόμενη στο κρεβάτι του πόνου καθηλωμένη Γλυκερία Δόβα-Σιαφάκα εκοιμήθη στην Κέρκυρα όπου την διακονούσε η κόρη της. Η κηδεία της έγινε στο Καβαλλάρι και ετάφη στον Άγιο Δημήτριο. Ευχόμαστε εκ μέρους όλων των χωριανών αιωνία η μνήμη της και θερμά συλλυπητήρια στους δικούς της.

Εκ του συλλόγου

ΚΑΤΩ ΣΟΥΔΑΝΑ**Θάνατοι**

– Στις 20 Μαρτίου πέθανε και κηδεύτηκε στην Αθήνα η Θεοδούλη (Λούλα) Γκράτζιου-Κοματσέλη, τελευταία από τα παιδιά του Τάκη και της Ευριδίκης Γκράτζιου, πρωτοξάδερφη του δικού μας Βασίλη Τζιόβα. Στις κόρες της, τα εγγόνια της κι όλους τους συγγενείς της θερμά συλλυπητήρια.

«Το Ζαγόρι μας»

– Στις 2 Μαΐου πέθανε πλήρης ημερών και κηδεύτηκε στα Γιάννενα η Ιππολύτη Σουσιοπούλου-Καπελίδη, σύζυγος του αδέχαστου φίλου και συνεργάτη μας Σπύρου Καπελίδη. Στα παιδιά της, στα εγγόνια της και σ' όλους τους συγγενείς της θερμά συλλυπητήρια.

«Το Ζαγόρι μας»

ΚΑΤΩ ΠΕΔΙΝΑ**Συγχαρητήρια**

– Θερμά συγχαρητήρια στον Αναστάσιο-Κωνσταντίνο Λιθανίδη, γιο της Άννας Τσατσοπούλου και εγγονό του φίλου μας Αλέκου Τσατσοπούλου που τέλειωσε με άριστα τη σχολή Θετικών και Τεχνολογικών Επιστημών, Τμήμα Υπολογιστών του Παν/μίου Ηρακλείου Κρήτης.

«Το Ζαγόρι μας»

Ευχαριστήριο

– Η Κοινότητα Καβαλλαρίου και και ο Εκπολιτιστικός σύλλογος Καβαλλαρίου «Αγία Τριάς» ευχαριστούν ιδιαίτερα το Δήμαρχο Ζαγορίου κ. Γεώργιο Σουκοβέλο και το Δημοτικό Συμβούλιο του Δήμου για την προτεραιότητα που έδωσαν για τον καθαρισμό των δεξαμενών και των υδρομαστεύσεων ύδρευσης σε όλα τα χωριά του Δήμου Ζαγορίου τονίζοντας συγχρόνως πόσο ζωτικής σημασίας είναι αυτό για την Περιφέρεια.

Ευχαριστούμε επίσης το συνεργείο του κ. Παπαζών για την υπευθυνότητα με την οποία έγινε ο καθαρισμός και των δύο δεξαμενών του χωριού μας ιδιαίτερα της δεξαμενής υδρομάστευσης.

ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ

ΕΥΡΩ 150

Μπατάς Σπυρίδων

ΕΥΡΩ 90

Βαταβάλης Παύλος

ΕΥΡΩ 60

Στάθης Γεώργιος
Στεργίου Γεώργιος

ΕΥΡΩ 50

Καζαντζή Γλυκερία
Γαμπρίσιος Χρήστος
Φαρμάκη Παρασκευή
Χρόνη Αριστεά
Κοντούρης Μιχαήλ
Κεκρίδου Κων/να
Σοφianoπούλου Σμαράγδα
Καψάλη-Βερτόδουλου Αγγελική
Τουλούπης Τάκης
Γεννάδιος Δημήτριος
Παντελή Θεανώ

ΕΥΡΩ 40

Λαμπρίδης Δημήτριος

ΕΥΡΩ 30

Ανδρώνης Ιπποκράτης
Παγιάνη Βιλελμίνη
Γατσέλου Παναγιώτα
Δώδου-Μαργαρίτη Αμαλία
Πούρλη Μαρία
Καρπούζη Μαριγούλα
Βούρβος Νικόλαος
Καραμπά Ιοκάστη
Δάλλας Δημήτριος
Δάλλας Πολύβιος
Δάλλα-Μπάσιου Φιλομήλα
Καλογήρου Γεώργιος
Λαζαρίδου Θεοδοσία
Κασσίμης Ευάγγελος
Ζιάκκα Φερνάνκη
Κόκκορης Γρηγόριος
Τριανταφύλλου Πασχάλης
Λιοδάκης Δημήτριος
Κακαγιά Δανάη
Φατούρου Ελένη
Τσουμάνη Αλεξάνδρα
Ράπτης Πλάτων
Λιάρου Πελαγία
Ζαρίδη Αικατερίνη
Δάρας Χρήστος
Μπασλή-Μήτσιου Ελευθερία
Τζιόβα-Καλομοίρου Ιωάννα
Σκορδάκη Ελένη
Δήμου Κώστας
Γερούκαλη Αγνή
Χασιώτη Βασιλική
Ζαλόγγου Βασιλική
Ζινδριλής Μάνθος
Θεοδώρου Ιουλία
Ρούντας Γεώργιος

ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΣΤΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ ΜΑΣ

– Η Θεοδώρα Ιουλία
προσέφερε στο περιοδικό
μας το ποσό των 50 ευρώ
στη μνήμη της κουνιάδας
της Αγλαΐας Θεοδώρου.

ΠΡΟΣΦΟΡΕΣ - ΔΩΡΕΕΣ

ΑΡΙΣΤΗ

– Στη μνήμη του Ιωάννη και
Αργυρώς Ζαχαράκη η κόρη
της Κούλα Ζαχαράκη προσέ-
φερε χρηματικό ποσό στον Ι. Ν.
Κοιμήσεως της Θεοτόκου Αρί-
στης.

Η Εκκλησιαστική Επιτροπή
ευχαριστεί

ΒΙΤΣΑ

– Εις μνήμην Καλλιόπης
Παλιάτσου προσέφεραν χρημα-
τικό ποσό στον Ιερό Ναό ΚΟΙ-
μήσεως Θεοτόκου Κάτω Βίτσας
διά τις ανάγκες του Ιερού Ναού
οι οικογένειες: Δημητρίου
Παλιάτσου, Γρηγορίου Βασδέ-
κη, τα αδελφία Γιάννης και
Αλκύνθη, Δημητρίου Χαντζαρό-
πουλου, Χριστόδουλου Παπα-
δημητρίου, Γιάννη Βασδέκη και
Μαρίας Γιαννακού, Κων/νου
και Αλέξη Παπαχρήστου,
Ευσταθίου Βασδέκη του Νικο-
λάου, Ευγενία Βασδέκη.

Η Εκκλησιαστική Επιτροπή
ευχαριστεί.

ΚΑΒΑΛΑΡΙ

– Η κοινότητα Καβαλλαρίου
και ο Εκπολιτιστικός Σύλλογος
Καβαλλαρίου «Αγία Τριάς» ευ-
χαριστούν από καρδιάς την κ.
Σεβαστή Δόβα για τη δωρεά
του ακινήτου της (στη θέση
«Λάκκος»), στην Κοινότητα Κα-
βαλλαρίου προκειμένου να
αξιοποιηθεί ως χώρος αναψυ-
χής.

Εκ του Συλλόγου

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ - ΠΑΡΑΚΛΗΣΗ

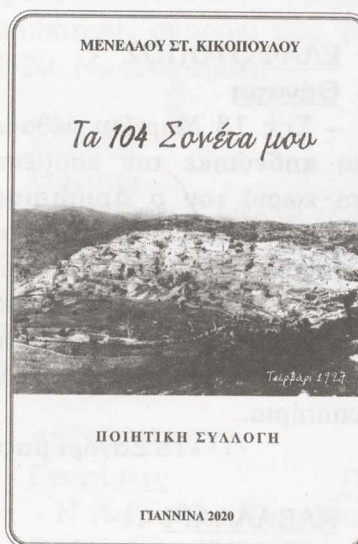
Παρακαλούμε τους συνδρο-
μητές και αναγνώστες μας, τα
κείμενά τους προς δημοσίευση
στο Περιοδικό να κατατίθενται
ή να στέλνονται απευθείας στα
γραφεία μας και όχι στο τυπο-
γραφείο, ώστε η Συντακτική
Επιτροπή να μπορεί να υπολο-
γίζει τον κάθε φορά διαθέσιμο
χώρο των λίγων πια σελίδων
του. Αλλιώς δεν θα δημοσιεύ-
ονται. Ευχαριστούμε.

Η Συντακτική Επιτροπή

Βιβλιοπαρουσίαση

Μενέλαου Κικόπουλου

«Τα 104 Σονέτα μου»

Εκδόθηκε η 8η ποιητική
συλλογή του συνταξιούχου Λυ-
κειάρχη κ. Μενέλαου Κι-
κόπουλου, με θέμα: «Τα 104
Σονέτα μου». Περιλαμβάνει
σονέτα γραμμένα απ' το 2003
ως το 2019, μερικά δημοσιευ-
μένα στις προηγούμενες ποιη-
τικές συλλογές του. Όπως λέει
ο ίδιος «είναι το είδος της ποί-
ησης το οποίο ιδιαίτερα αγάπη-
σα». Τα ποιήματα καλύπτουν
όλα τα γράμματα της αλφαβή-
του και είναι έντιμα. Το βιβλίο
εμπλουτίζεται με 10 εικόνες
απ' το Τσερβάρι. Ακόμα υπάρ-
χει εκτεταμένο γλωσσάρι.
Ευχόμαστε καλοτάξιδο.

• • •

Δημήτρη Μπονόβα

«Νυχτερινή Ελεγεία»

Κυκλοφόρησε η πρώτη ποι-
ητική συλλογή του Δημήτρη
Μονόβα με τίτλο: «Νυχτερινή
Ελεγεία». Είναι γιος του
δασκάλου Χάρη Μπονόβα και
με πλούσια παιδεία. Περιλα-
μβάνει 30 ποιήματα με ποικίλο
περιεχόμενο. Στα Γιάννενα θα
βρείτε το βιβλίο στα βιβλιοπω-
λεία «Αίθρα» πλατεία Πάρνης,
στο «Χαρτέξ» στην πλατεία και
στα «Public» πίσω από την
περιφέρεια.

Ευχόμαστε καλοτάξιδο.

«Το Ζαγόρι μας»

το ΖΑΓΟΡΙ μας

Ιδρυτής:
ΚΙΜΩΝ ΚΥΡΙΑΖΗΣ
ΕΤΟΣ 1978

*

ΙΔΙΟΚΤΗΤΗΣ

ΙΣΤΟΡΙΚΗ
ΚΑΙ ΛΑΟΓΡΑΦΙΚΗ
ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΖΑΓΟΡΙΟΥ

ΕΚΔΟΤΗΣ - ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ

ΤΖΙΟΒΑΣ ΒΑΣΙΛΗΣ
ΠΡΟΕΔΡΟΣ Ι.Λ.Ε.Ζ.

Η ΠΡΩΤΗ

ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

ΛΑΖΑΡΙΔΗΣ ΚΩΝ/ΝΟΣ
ΛΑΜΠΡΙΔΗΣ ΣΤΑΘΗΣ
ΝΙΚΟΛΑΪΔΗΣ ΙΩΑΝΝΗΣ
ΒΑΡΖΩΚΑΣ ΚΩΝ/ΝΟΣ
ΓΙΑΝΝΑΚΟΣ ΕΥΡΙΠΙΔΗΣ
ΤΖΙΟΒΑΣ ΦΡΙΣΟΣ
ΤΣΑΟΥΣΗΣ ΛΕΩΝΙΔΑΣ

*

ΣΥΝΤΑΣΣΕΤΑΙ

ΑΠΟ ΤΟ Δ. ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ

ΤΖΙΟΒΑΣ ΒΑΣΙΛΗΣ
Πρόεδρος
ΝΤΙΝΑΛΕΞΗΣ ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ
Αντιπρόεδρος
ΒΑΡΖΩΚΑΣ ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΣ
Ταμίας
ΖΑΧΑΡΗΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ
Έφορος Εκδηλώσεων
ΣΥΚΙΩΤΗΣ ΣΤΑΥΡΟΣ
Μέλος

Αριστίνδην μέλη:
ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΟΥ-ΔΟΥΒΛΗ ΕΛΕΝΗ

Εξελεγκτική Επιτροπή

ΓΑΛΑΝΟΠΟΥΛΟΣ ΣΤΕΦΑΝΟΣ
Πρόεδρος
ΚΑΨΑΛΗΣ ΦΩΚΙΩΝ
Μέλος
ΚΑΜΠΛΕΤΣΑΣ ΟΔΥΣΣΕΑΣ
Μέλος

ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ - ΕΙΣΦΟΡΕΣ

Περιοδικό «Το ΖΑΓΟΡΙ μας»
Σίνα 4 Ιωάννινα 454 44
και στο Μυροπολείο
ΚΑΛΛΥ ΚΥΡΙΑΖΗ
Δόδου Βύρωνος 21
Τηλ. 26510 26266
Ιωάννινα 454 44

ΕΤΗΣΙΑ ΣΥΝΔΡΟΜΗ

Εσωτερικού 30 ΕΥΡΩ
Ευρώπης 40 ΕΥΡΩ
Εκτός Ευρώπης 50 \$ ΗΠΑ

ΔΙΕΚΠΕΡΑΙΩΣΗ

ΡΟΥΛΑ ΕΥΘΥΜΙΟΥ

ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΑ

Μ. ΔΟΥΒΛΗ - Π. ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ
28ης Οκτωβρίου 41 (Στοά Καμπέση)
Τηλ. 26510 20544 - 26510 27845
Ιωάννινα 454 44